Cena 60 gr.

Ніва

Niwa-tygodnik Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego w Polsce

Цана 60 гр.

Тыднёвік Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы

№ 32 (128) БЕЛАСТОК, 10 ЖНІЎНЯ 1958 года ГОД III

Узяцца за работу

Палавіна жніўня. Гэта значыць, што фактычна кончылася лета і трэба думаць аб восені. Думаць можна аб ёй па рознаму — мы, згодна з народнай мудрасцю, якая кажа, што «свая сарочка бліжэй цела», падумаем з свайго боку.

Чаго мы чакаем ад гэтай восені? Якія патрабаванні ставім перад ёю? Няма ніякай патрэбы пераконваць чытачоў, што ў верасні трэба сабраць з палёў бульбу. Гэта абавязак, у першую чаргу, перад самым сабою. І гэта кожны, дбаючы аб сабе грамадзянін, разумее. Не папрацуеш — не будзеш меў чаго есці.

Але варта падумаць над гэтак званай духовай стравай. Яе таксама трэба рыхтаваць.

Не будзе сакрэтам, што для беларусаў у Польшчы нарыхтоўшчыкам гэтай стравы павінна быць «Ніва». І яна гэтую функцыю выконвае (не будзем гаварыць, добра ці кепска, — аб гэтым могуць сказаць толькі чытачы), але каб наша праца давала лепшыя рэзультаты, патрэбна нам няспынная дапамога ад самых шырокіх колаў нашай грамадскасці.

Варта аб гэтым падумаць цяпер, бо 1 верасня тысячы беларускіх дзяцей пойдуць у школы і кожны з іх апрача неабходных падручнікаў, павінен мець «Ніву», таму, што, яна з'яўляецца для вучня незаменным дапаможнікам у вучобе.

Варта аб гэтым падумаць цяпер, бо неўзабаве распачнецца сезон клубнай працы і ў кожнай святліцы, у кожным пункце, дзе выкладаюцца да агульнага карыстання газеты, павінна быць «Ніва».

Варта аб гэтым падумаць цяпер, бо ў палове верасня адбудзецца пленум ГП БГ-КТ, а на ім трэба будзе падвесці вынікі дагэтуляшняй дзейнасці Таварыства, бо падпіска «Нівы» з'яўляецца не толькі падтрымкай рэдакцыі, але і Таварыства, якога органам з'яўляецца.

Варта аб гэтым падумаць цяпер, бо маем невыкарыстаныя магчымасці павялічыць колькасць нашых чытачоў, а за кожнага новага чытача павінна біцца не толькі рэдакцыя, але і кожны свядомы грамадзянін — беларус.

Трэба, каб аддзелы нашага Таварыства перад пленумам разгарнулі, між іншым, шырокую кампанію па масаваму распаўсюджванню «Нівы», па вярбоўцы новых чытачоў. Гэта і будуць канкрэтныя вынікі працы паасобных аддзелаў.

Трэба, каб шырокі актыў таварыства зразумеў, што гэтага задання ніхто за нас не зробіць, што яно з'яўляецца першачарговым, калі мы хочам нешта рабіць.

Дагэтуль па падпісцы нашага тыднёвіка на першым месцы ідзе Гайнаўскі павет. Ён здыстансаваў усе іншыя паветы, але маюцца тут яшчэ значныя рэзервы. Не адрэчы будзе адзначыць, што ў гэтым павеце існуюць найлепшыя ўмовы для масавай падпіскі «Нівы».

На другім месцы ідзе Бельскі павет, у якім існуюць усе магчымасці для таго, каб павялічыць падпіску ў крайнім выпадку ў два разы.

На трэцім месцы Беластоцкі павет. І тут спяць глыбокія рэзервы.

У Сакольскім павеце, які займае чацвертае месца, шмат мясцовасцей, у якіх людзі дагэтуль не ведаюць аб існаванні нашай газеты і таварыства.

Апошняе месца займае Сямятыцкі павет, у якім вельмі мала зроблена для пашырэння «Нівы».

Такое становішча трэба неадкладна паправіць. І можам гэта зрабіць з выдатнымі рэзультатамі. Пры адной умове: не аглядацца адзін на другога, а ўзяцца за работу ўсім.

У Белавежскай пушчы

Сям'я зуброў у Белавежскім запаведніку. Фота Лясоцкі

XI Пленум Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі

24 — 25 ліпеня г. г. адбыўся пленум Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Беларусі.

Пленум абмеркаваў пытанні:

1) «Аб выніках чэрвеньскага Пленума ЦК КПСС і задачах партарганізацыі па далейшаму ўздыму сельскай гаспадаркі рэспублікі».

2) Аб паляпшэнні работы калгасных партыйных арганізацый.

З дакладам па першаму пытанню выступіў кандыдат у члены Прэзідыума ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КПБ К. Т. Мазураў, па другому пытанню — другі сакратар ЦК КПБ Ц. Я. Кісялёў.

Для ўдзельнікаў пленума быў арганізаваны на эксперыментальнай базе «Зарэчча» Навукова - даследчага інстытута жывёлагадоўлі Акадэміі сельскагаспадарчых навук БССР паказ раздзельнага способу ўборкі збожжавых культур, наземнага способу сіласавання кармоў, арганізацыі выкарыстання культурнай доўгалетняй пашы і выкарыстання пасеваў бульбы на корані для кармлення свінней.

Развітальны вечар студэнтаў настаўніцкай завочнай студыі

30 ліпеня г. г. у памяшканні ГП БГ-КТ у Беластоку адбылася сустрэча студэнтаў беларускай філалогіі настаўніцкай завочнай студыі ў Беластоку з прэзідыумам Галоўнага праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства.

Сустрэча прайшла ў надзвычай сардэчнай атмасферы. На сустрэчы прысутнічалі таксама сакратар ВК ПАРП Ян Сянкевіч, дырэктар завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку Ян Радзюкевіч, прафесары Варшаўскага універсітэта (адначасова і настаўніцкай студыі ў Беластоку) Мікола Бірыла і Васіль Тарасаў.

Асаблівай цеплынёй сабраўшыеся абкружылі прафесараў Бірылу і Тарасава. І нездарма. Гэта яны на працягу двух год, ад самага пачатку існавання беларускага факультэта ў Беластоку, найбольш улажылі працы для паднящця ўзроўню беларускай асветы на Беласточчыне.

Ад імя ГП БГ-КТ і студэнцкага калектыву прафесарам былі прыпаднесены кошыкі кветак, народныя каўры і гадавікі «Нівы».

Да голасу студэнтаў далучаемся і мы: — Шчырае дзякуй, дарагія прафесары, за Вашу ахвярную працу!

Выступленне беларускага калектыву песні і танца ў Любліне

Нядаўна ў Любліне на стадыёне «Люблінянкі» перад звыш 15.000 гледачамі выступіў калектыў Песні і танца гарадскога Дома культуры з Пінска.

«Штандар люду» пішучы аб гэтым выступленні падкрэслівае, што яно вельмі спадабалася публіцы, асабліва спадабаліся беларускія народныя песні. Газета шкадуе, што ў агульнай прапорцыі праграмы было станоўча замала нумараў «чыста» беларускіх.

Дакументы рэвалюцыйнага мінулага

У дзяржаўным архіве Брэсцкай вобласці знойдзен рад матэрыялаў і дакументаў аб забастовачным руху рабочых лясной прамысловасці ў Белавежскай пушчы 1932 — 1933 гадах.

У кастрычніку 1932 года ў знак салідарнасці з бастуючымі рабочымі лясной прамысловасці Беластоцкага ваяводства выбухла адна з буйнейшых у Заходняй Беларусі забастоўка лесарубаў і возчыкаў Белавежскай і Ружанскай пушчаў. Яны патрабавалі павелічэння заработнай платы і дзяржаўнага забеспячэння па хваробе і беспрацоўю.

Кіраўніцтва забастовачным рухам узяла на сябе Камуністычная партыя Заходняй Беларусі. ЦК КПЗБ заклікаў рабочых лясных промыслаў і лесапільных заводаў Белавежы, Гайнаўкі і Чорнай вёскі да арганізацый масавых дэманстрацый, стварэння забастовачных камітэтаў і згуртавання вакол камуністаў для барацьбы з буржуазіяй і капіталістамі.

Працоўныя адклікнуліся на зварот Камуністычнай партыі. Малазямельныя сяляне, якія працавалі ў лясах Белавежскай пушчы, звярнуліся з патрабаваннем да дырэкцыі дзяржаўных лясоў, павялічыць расцэнкі за вывазку драўніны. Саюз малазямельных сялян арганізаваў забастовачны камітэт. Былі створаны баявыя дружыны для барацьбы з штрэйкбрэхерамі. У знак салідарнасці з бастуючымі рабочымі Белавежскай пушчы сяляне Сухапольскай і Шэрашаўскай валасцей спынілі дастаўку дроў і прадуктаў у павятовы горад Пружаны. Забастоўка ахапіла таксама Косаўскі павет і лесараспрацоўкі Ружанскай пушчы.

Забастоўка прыняла палітычны характар. Яе ўдзельнікі выставілі лозунг звяржэння буржуазна - памешчыцкага ўрада. Высокую ацэнку забастоўцы даў Цэнтральны Камітэт КПЗБ.

Патанеюць мінеральныя ўгнаенні

Рада Міністраў ПНР пастанавіла ад 1 жніўня паменшыць цану на мінеральныя ўгнаенні.

Вапнёвыя ўгнаенні патанеюць на 33 працэн., азатовыя — на 20 працэн.

СПОРТ

Беларускі асілак — чэмпіён свету

Нядаўна ў Будапешце закончыўся чэмпіянат свету па класічнай барацьбе. Першае месца заняла каманда СССР, на другім — турэцкія барцы і на трэцім — каманда Венгрыі.

На гэтых спаборніцтвах з поспехам выступіў беларускі барэц — Алег Каравазў, які выйграў усе сустрэчы і стаў чэмпіёнам свету. Каравазў — першы беларускі барэц, які заваяваў залаты медаль чэмпіёна свету па класічнай барацьбе.

Яшчэ адзін рэкорд свету

Група спартсменаў — парашутыстаў, членаў Беларускага Цэнтральнага аэраклуба ДАСААФ устанавіла новы сусветны рэкорд на дакладнасць прызямлення.

Беларусь—Польшча

Нядаўна ў Паляніцы Здрою адбыўся міжнародны шахматны матч Беларусь — Польшча. Высока выйграла зборная Беларусі — 41:23.

Добрыя вынікі

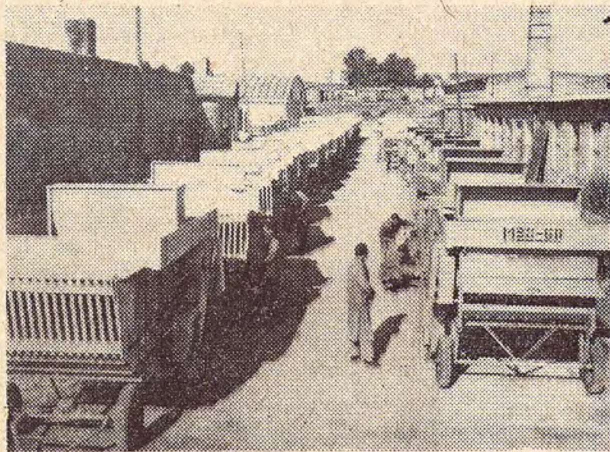
Дзяржаўны план І поўгоддзя выкананы ў 105 проц.

Рэалізацыя пастаноў XI Пленума ПАРП у нашай краіне з кожным днём дае ўсё лепшыя эканамічныя вынікі. Вось перад намі ляжаць статыстычныя даныя за І поўгоддзе 1958 г. Лічбы паказваюць, што эканамічнае становішча Польшчы, у параўнанні да І поўгоддзя 1957 г., значна палепшылася. Павялічылася вытворчасць тавараў шырокага патрабавання, паменшыўся сабекошт тавараў, узраслі даходы рабочых, служачых і сялян.

Некалькі лічб. Поўгадовы дзяржаўны план у 1958 г. выкананы, у параўнанні з 1957 г., на 105 працэн. Агульная вартасць вытворчасці нашай краіны ўзрасла на 10,5 працэн. Вытворчасць сталі павялічылася на 5,6 працэн., цэменту на 5,4 працэн., коксу на 3,8 працэн.

Грашовыя даходы сялян узраслі на 3,6 мільярдаў зл. Амаль 5 мільярдаў зл дзяржава выдала на пабудову новых дамоў у горадзе і вёсцы. Пабудавана вялікая колькасць новых фабрык і заводаў. Запасы тавараў узраслі на 5,6 мільярдаў зл. Павялічылася вытворчасць будаўнічых матэрыялаў.

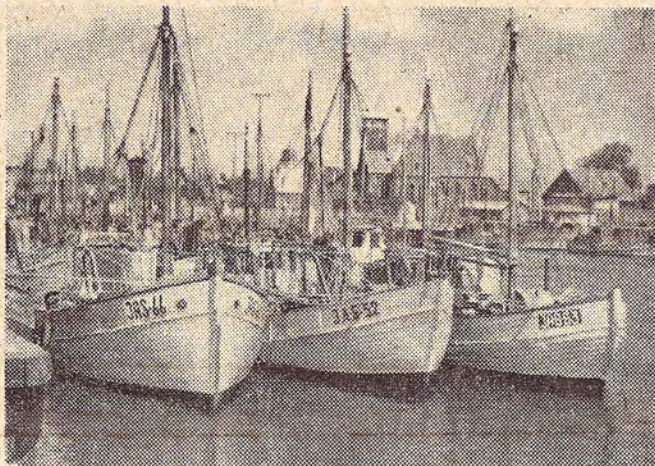
Статыстычныя даныя да І поўгоддзя выказалі далейшую, поўную стабілізацыю нашага жыцця.

2.600 малатарань у год вырабляе Вархінская Фабрыка сельскагаспадарчых машын у Добрым Месце. Фабрыка пры дапамозе Інстытута сельскагаспадарчых машын у Познані ўводзіць тэхнічныя ўдасканаленні ў малатарнях, як руха-вікі новай канструкцыі, прэс да саломы, электрычнае асвятленне, якое дазваляе працаваць ноччу.

На здымку тэхнічны прыём гатовых малатарань.

Фото — ЦАФ

Селядцоў у крамах не забракне. Польскі рыбацкі флот кожны год дапаўняецца новымі суднамі.

На здымку рыбацкія кацеры ў порце на востраве Гэль.

Фото —ЦАФ

КОРАТКА

У Лівене знаходзіцца ўжо больш 14 тысяч амерыканскіх войск.

*

3.8.58 года наступіла адкрыццё новай пасажырскай паветранай лініі Масква —Парыж.

*

4.8.58 г. над Аўстрыяй прайшоў страшэнны ўраган. Страты вялікія. У тым часе паводка наведала Індыю. У мясцовасці Непал вада заліла 200 вёсак.

У цэнтры ўвагі сусветнай грамадскасці

Увесь свет надалей глядзіць на Блізкі Усход, сусветная грамадская думка занепакоена падзеямі, якія там разыгрываюцца. Хваля пратэстаў, асуджаючых узброеную інтэрвенцыю ЗША і Англіі абымае штораз шырэйшыя колы.

«Граніцы Лівана, — піша амерыканскі часопіс «Нейшн», — знаходзяцца прыблізна на такой жа аддегласці ад Савецкага Саюза, як поўначная граніца Гватэмалы ад горада Браунсвіла ў штаце Тэхас».

Няма неабходнасці апісваць гістэрычную рэакцыю, якую-б выклікала ў нашай краіне высадка савецкіх войск па просьбе «пракамуністычнага» ўрада Арбенса для абароны «незалежнасці і цэласнасці» Гватэмалы. Гатоўнасць урада пайсці на рызыку развязвання трэцяй сусветнай вайны сваёй інтэрвенцыяй у Лівене папахвае вар'яцтвам. Сляпая паніка, якой характарызуецца гэтае рашэнне, узмацняе такое ўражанне.

Ісці на рызыку трэцяй сусветнай вайны, — піша ў заключэнне часопіс, — гэта значыць прадэманстраваць грубую пагарду думкай усіх сумленных людзей свету. Маральная галізна ЗША выстаўлена на паказ перад усім светам, і ўвесь свет убачыў яе.

«Наша няўдалая авантура на Сярэднім Усходзе, — піша другая амерыканская газета «Таймс» (штат Фларыда), падвяргае небяспецы большую частку свету, калі не ўвесь свет.

Далей, — працягвае газета, — амерыканская авантура выклікае тым большую трывогу, паколькі яна адлюстроўвае ўбоства нашай дыпламатыі, небяспечныя, няправільныя канцэпцыі і негнутоўнасць нашай знешняй палітыкі. Калі наша знешняя палітыка ўцягне нас у канфлікт на Сярэднім Усходзе, яна можа ўвергнуць нас у вайну ў любым месцы».

Так успрымае падзеі на Блізкім і Сярэднім Усходзе амерыканская грамадская думка. А як да гэтага кутка зямлі падыходзяць дзяржаўныя дзеячы ЗША?

Дзеянні амерыканскага ўрада сведчаць аб тым, што ЗША не зацікаўлены ў забеспячэнні міру і маюць намер працягваць агрэсіўную палітыку на Блізкім Усходзе. Пазіцыя, занятая Эйзенхауэрам і Далесам у пытанні склікання нарады ў вярхах, узмацняе сумненне адносна намераў ЗША. Гэтая пазіцыя прымяняе тактыку зацяжак.

ЗША і Англія прапануюць склікаць пасяджэнне Савета Бяспекі з удзелам кіраўнікоў урадаў. Нядаўна, адказваючы на пытанні карэспандэнтаў на прэс - канферэнцыі ў дзяржаўным дэпартаменце Далес закрануў амерыканскія планы ў сувязі з гэтым пасяджэннем. Далес даў зразумець, што ЗША будуць, перш за ўсё, прабаваць адвесці абвінавачванне ў тым, што яны ўчынююць агрэсію на Блізкім Усходзе. У той жа час яны будуць імкнуцца стварыць уражанне, быццам у гэтым раёне існуе небяспека «ускоснай агрэсіі» з боку нейкіх міфічных не названых Далесам сіл.

Далес практычна прызнаў, што Злучаныя Штаты не маюць намеру выстаўляць на гэтым пасяджэнні Савета Бяспекі якіх небудзь канструктыўных планаў, накіраваных на аслабленне напружанасці на Блізкім і Сярэднім Усходзе.

Дзяржаўны сакратар выказаўся супраць удзелу Індыі ў пасяджэнні. Ён сцвярджаў, што ўдзел Індыі нібыта выкліча сур'ёзныя цяжкасці.

Далес выказаўся супраць таго, каб ААН распрацавала і зацвердзіла вызначэнне паняцця «агрэсія».

Такое становішча кіруючых дзеячоў ЗША не можа не выклікаць абурэння чэсных людзей, у тым ліку і самых амерыканцаў. Таму з вялікім зацікаўленнем і задавальненнем сет успрыняў спатканне Хрушчова з Мао Цзэ-дунам, якое дняmі мела месца ў Пекіне.

Савецкі Саюз і Кітайская Народная Рэспубліка заклікаюць хутка сазваць канферэнцыю кіраўнікоў урадаў і не дапусціць да новай вайны. «Новы маніфест міру» — як называюць газеты камюніке аб спатканні Хрушчова з Мао Цзэ-дунам — узнімае ў сэрцах людзей надзею, што мір будзе абаронены.

ХВЕДАР АСІНІЧ

Міжнародны агляд

Закончэнне сесіі савета Багдадскага пакта

У Лондане закончылася двухдзённая сесія савета Багдадскага пакта. Пасля закончэння сесіі апублікавана камюніке, якое сведчыць аб намеры ўдзельнікаў гэтага агрэсіўнага ваеннага блоку працягваць ваенныя падрыхтаванні на Блізкім і Сярэднім Усходзе, накіраваныя супраць незалежнасці і суверэнітэту краін гэтага раёна. Як відаць з камюніке, краіны — удзельніцы пакта, поўнасцю адабраюць узброеную інтэрвенцыю ЗША і Англіі ў Лівене і Іярданіі, сцвярджаючы, што гэтая акцыя распачата нібыта «ў адпаведнасці з прынцыпамі міжнароднага права і ў адпаведнасці са Статутам ААН».

У камюніке выказваецца задавальненне з прычыны абвешчанай Злучанымі Штатамі гатоўнасці ўстанавіць больш цеснае супрацоўніцтва з удзельнікамі пакта ў ваеннай галіне, — крок, зроблены ЗША ў спробе падтрымаць гэты блок, які не карыстаецца падтрымкай ні адной з арабскіх краін.

Спроба ваеннага перавароту на Гаіці

Нядаўна на востраве Гаіці была зроблена спроба ажыццявіць ваенны пераварот. Група мяцежнікаў на чале з былым капітанам арміі Аліксе Паске захапіла ў сталіцы ваенныя казармы. Праз некалькі гадзін мяцеж быў падаўлен. Забіта 10 мяцежнікаў. Сярод іх два амерыканцы, у тым ліку былы авіяцыйны аташэ ў Гаіці.

На прэс-канферэнцыі, якая адбылася ў Н'ю - Йорку, міністр без партфеля Гаіці Жуль Бланшэ заявіў, што пасол ЗША ў Гаіці Джэральд Дру «адкрыта ўмешваецца ва ўнутраныя справы» рэспублікі.

Порта — Рыка патрабуе незалежнасці

Кіраўнікі партыі барацьбы за незалежнасць Порта - Рыка на чале з старшынёй партыі, сенатарам Хільберта Кансепсіён дэ Грасія, і некалькі кангрэсменаў наладзілі прэс - канферэнцыю, на якой раздалі дакумент, адрасаваны кангрэсу і дзяржаўнаму дэпартаменту ЗША, у якім яны патрабуюць прадстаўлення незалежнасці Порта - Рыка. Яны паведамілі, што маюць намер перадаць гэтае пытанне ў ААН і даказаць, што Порта - Рыка працягвае заставацца калоніяй пад амерыканскай уладай, нягледзячы на сцвярджэнне амерыканскай прапаганды аб тым, што быццам бы гэтая калонія карыстаецца «свабодай пад флагам ЗША».

У дакуменце падкрэсліваецца, што Порта - Рыка пазбаўлена суверэнітэту і ўсё жыццё ў краіне рэгламентуецца і накіроўваецца заканадаўчымі і выканаўчымі органамі ЗША.

Рэпрэсіі французскіх улад супраць алжырцаў

Французскія ўлады працягваюць праследванне алжырцаў, якія жывуць у краіне. Паводле паведамлення агенцтва Франс Прэс, нядаўна ваенны трыбунал горада Версаль прыгаварыў да турэмнага зняволення на тэрмін ад чатырох год да шасці месяцаў 34 алжырцаў, абвінаваціўшы іх у «замаху на бяспеку дзяржавы».

Агенцтва паведамляе таксама, што ваенны трыбунал горада Алжыр прыгаварыў на гэтых днях да пакарання смерцю аднаго алжырца за ўдзел у народна - вызваленчым руху.

Барацьба супраць атамнага ўзбраення

У сувязі з рашэннем федэральнага суда ў Карлсруэ аб забароне ўсенароднага апытвання аб атамным узбраенні бундэсвера, сакратар Нямецкага Камітэта Барацьбітоў за мір (ФРГ), В. Ратай, зрабіў заяву, у якой зазначыў, што рашэнне федэральнага суда, якое поўнасцю адпавядае пажаданням урада ФРГ, мае на мэце не дапусціць, каб свет даведаўся аб патрабаванні ўсіх слаёў нямецкага народа адмовіцца ад атамнага ўзбраення. Ратай далей падкрэсліў, што забарона ўсенароднага апытвання зусім не азначае спынення барацьбы супраць атамнай і ракетнай зброі ў Заходняй Германіі. Наадварот, заявіў ён, падзеі апошніх дзён, калі федэратыўная рэспубліка паслужыла ў якасці базы для амерыканскай агрэсіі супраць незалежнай краіны на Блізкім Усходзе, паказваюць якой небяспечны мы падвяргаемся, калі не будзе пакладзен канец атамнаму ўзбраенню.

У Чэхаславакіі гучыць беларуская песня

Нядаўна пісалі мы аб канцэрце вядомага беларускага спевака Міхася Забэйды (Суміцкага) у Пражскім радыё. У апошнім часе даведаліся мы шмат чаго новага аб Міхасю Забэйдзе, таму хочам гэтым падзяліцца і з нашымі чытачамі. Вельмі прыемна было даведацца, што хоць Міхась Забэйда жыве ў Чэхаславакіі, не забывае ён родных беларускіх песень і з'яўляецца іх найлепшым прапагандыстам.

Ён не толькі ўключае беларускія песні ў свае праграмы, але нават, апошнім часам, наспяваў (апрача ранейшых) дзевяць беларускіх народных песень на грамафонныя пласцінкі. Вось назвы гэтых песень: «Калыханка», «Ляціць сарока», «Свадзьба камара і мухі», «Ой, арол, ты арол», «Свеціць месяц», «Ой, ды зарадзілі ягады». «Ці ня дудка мая», «Ды ўжо сонейка за лес коціцца», «Зялёны дубочак» (дзве апошнія запісаў спявак ад свае маці).

Апрача беларускіх, Забэйда наспяваў на грамафонныя пласцінкі 10 італьянскіх песняў і 7 іспанскіх (у арыгінальнай мове).

Усе пласцінкі Міхася Забэйды, так, як і яго канцэрты, карыстаюцца ў Чэхаславакіі вялікім поспехам.

Вось што піша ў органе чэхаславацкіх кампазітараў («Гудэбні розгледы «Нр. 5—1958 г.) аб адным з пражскіх канцэртаў Міхася Забэйды крытык Бор:

«...Міхась Забэйда ўмее спяваць песні лепш чым аграмадная большасць тых, хто у нас на працягу года за гэта бярэцца. Забэйдава інтэрпрэтацыя мае выражэнне і меру, ачараванне і смак і ўсё гэта ў згодзе, якая між нашымі канцэртнымі спевакамі бывае даволі рэдкая. Забэйда, апрача таго, ўмее многа з спявачага рамяства. Я зусім не дзівіўся (піша крытык), што яго (Забэйду) прыйшло паслухаць толькі спевакой, хутчэй дзіўлюся тамі, што Забэйда не вучыць канцэртнаму спеву на кансерваторыі. Забэйда ёсць сапраўдным майстрам у галіне песні ў народным тоне, асабліва рускіх і славянскіх наогул...»

А цяпер канкрэтная прапанова:

Галоўнае Праўленне БГ-КТ павінна неадкладна зацікавіцца пласцінкамі Забэйды і ўсё зрабіць, каб яны прадаваліся і ў Польшчы. Можна таксама пазычыць матрыцы і пласцінкі зрабіць на месцы. Ну і запрасіць Забэйду з канцэртамі ў Польшчу.

Труднасцей не павінна быць, бо паміж нашымі краінамі існуе культурны дагавор і ў рамках гэтага дагавору трэба дзейнічаць.

ЛІСТ З Беларусі

Нядаўна атрымалі мы ліст з Палесся, у якім вясковы настаўнік Васіль Туркевіч піша:

Шаноўны пан рэдактар!

Нядаўна мне давялося чытаць Вашу газету «Ніву». Мне падабаецца змест і мастацкае афармленне яе. Як падарунак беларусам, што жывуць у Польскай Народнай рэспубліцы, пасылаю верш «Сябрам з-за Буга».

Моладзь Беларусі ўмацоўвае дружбу з сваімі польскімі аднагодкамі. Пачуцці гэтай дружбы я і хацеў адлюстраваць у сваім вершы.»

Прыемны гэта падарунак, перадаем яго нашым чытачам:

СЯБРАМ з-за БУГА

Наш голас братэрства ўзлятае
Над Віслай і Нёманам сёння.
З-за Буга сяброў мы вітаем
На нашых адноўленых гонях.

Мы разам чакалі світанку,
Назад не рабілі звароту,
Ішлі пад напеў «Варшавянкі»
У грозных кастрычніцкіх ротах.

Вядома нам імя Касцюшкі,
Сябры дарагія, паверце.
Міцкевіча голас, Манюшкі
Свой водгук знаходзяць у сэрцы.

Калі-ж пад Варшавай і Мінскам
Мы дружбу кавалі жалезам,
Быў з намі і Міхал Агінскі
З бяссмертным яго паланезам.

Імкненні да шчасця і міру
У сэрцы мы носім глыбока.
Разносіцца шырай і шырай:
«— За мір мы!» і «Нех жые покуй!».

ВАСІЛЬ ТУРКЕВІЧ

Абмен вопытам

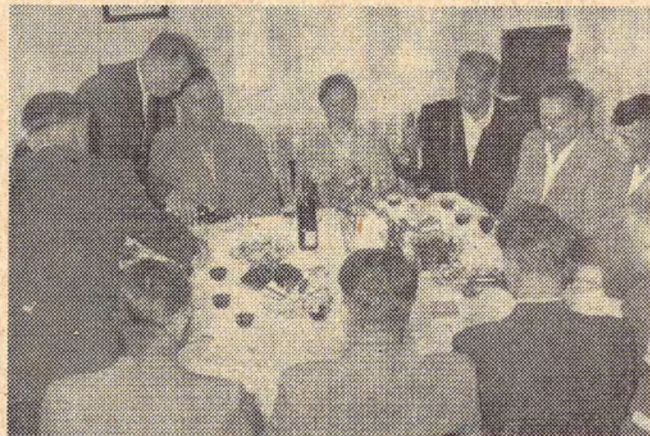
У канцы ліпеня па запрашэнню Ваяводскага саюза кааператываў працы гасцявала ў Беластоку дэлегацыя кааператываў працы з Гродна. У склад дэлегацыі ўваходзіла 5 асоб: Павал Асаулко — старшыня абласнога праўлення кааператываў працы ў Гродна, Нікіфар Камароў — прадстаўнік прафсаюзнай арганізацыі кааператываў працы, Уладыслаў Лукашэвіч — начальнік швейнага цэха ў Гродна, Людміла Антонік — начальнік — тэхнолаг швейнай майстэрні «Зорка» у Слоніме і Уладзімір Ваўчок — начальнік швейнага цэха ў Слоніме. Дэлегацыя пабывала на Беласточчыне 5 дзён. Госці з БССР наведалі рад кааператываў працы: у Беластоку, Элку, Аўгустове, Сувалках. Усюды былі вельмі цёпла прыняты. У часе сустрэч рабочыя Беласточчыны дыскутавалі з гасцмі на тэму арганізацыі працы, асартыменту і якасці вырабаў, умоў працы і т. п. На заканчэнне пабыўкі на Беласточчыне беларускія госці сустрэліся з актывам беластоцкіх кааператываў працы, падзяліліся сваімі уражаннямі і вопытам.

Пасля афіцыяльнага спаткання госці разам з элцкімі кааператыўшчыкі пабывалі над возерам Элк.

Удзельніца дэлегацыі Людміла Антонік у кааператыве «Недзвядзэк».

Сустрэча гродзенскай дэлегацыі з прадстаўнікамі швейна - шавецкай майстэрні ў Элку.

...і узорнай швейнай майстэрні ў Беластоку.

У жніўені, па запрашэнню гасцей, паедзе з рэвізітам у Гродна дэлегацыя кааператыўшчыкаў нашага ваяводства.

Л. КАРАЛЕУСКІ

СЦЯПАН АЛЕКСАНДРОВІЧ

ЯНКА КУПАЛА
і польская крытыка

Мала адстае ад З. Пяткевіча і другі польскі крытык — багаты зямянскі абшарнік Чэслаў Янкоўскі[1]) ў артыкуле «Беларуская паэма», які быў змешчаны ў газеце «Кур'ер варшаўскі» 8 снежня 1910 года.

З непрыкрытай варожасцю і непрыязнасцю бурчыць ён пра паэму, якая нібыта «прымітыўная і адзета ў прасцяцкія рамантычныя формы», мае «неглыбокую філасофію» і ўяўляе сабою толькі «плач» і «недалужнае бедаванне». Вельмі паказальным і характэрным з'яўляецца той факт, што асноўнае вастрыё рэзкай адмоўнай ацэнкі гэтыя крытыкі накіроўваюць супраць сацыяльнай асновы твора і рэалістычных малюнкаў жыцця працоўнага сялянства. Прывёўшы словы Восені «Двор то мае чым жыць», з якімі яна звяртаецца да селяніна, аўтар артыкула дае такія «каментарыі» да гэтага радка: «А часам і — не мае; як бог дасць; у цяперашнія часы з'яўляецца ўжо сапраўдным анахранізмам супроцьпастаўленне пышнасці «панскай» долі і мужыцкай нядолі; ці не задумваўся Купала над гэтым?).

Іншую ацэнку давала паэме «Адвечная песня» прагрэсіўная польская крытыка. З цікавым артыкулам «З сялянскіх грудзей. Аб сучаснай беларускай паэзіі» выступіў на старонках віленскага часопіса «Новае жыцце» Рубер, які вельмі аргументавана і доказна пярэчыць З. Пяткевічу і лічыць паэму Я. Купалы «творам шчырага таленту». Ён піша: «Гэта сапраўды жыццё чалавека, толькі не цалкам сімвалічнае і абстрактнае, як паэма Андрэева, а рэальныя малюнкі жыцця беларускага селяніна»[2]).

Разбіраючы змест і разглядаючы вобразы, Рубер прыводзіць шматлікія вытрымкі з паэмы «Адвечная песня» і згаджаецца з тым, што купалаўскі малюнак сялянскага жыцця, можа, сапраўды сумны і трагічны, але праўдзівы, бо сумнай і трагічнай была доля працоўных мас. Аўтар артыкула падкрэслівае арыгінальнасць вобраза мужыка ў паэме: «Беларускі селянін не такі, як здаволеныя сабою героі эпапеі Раймонта[3]), якіх, апрача ўласнага нічога не цікавіць, якім абы ўварваць штонебудзь ці кусок апрацаванай зямлі для сваёй гаспадаркі, а іншыя няхай сабе жывуць, як могуць; ён хоча бачыць, як жывецца яго суайчыннікам, ці зроблена што для палепшання іх долі».

Глыбока пранікаючы ў задуму паэмы, бачачы яе сацыяльную завостранасць і жыццесцвярджальны пафас, робіць Рубер правільны вывад пра канцоўку паэмы, прэч адкідаючы і разбіваючы недарэчныя сцверджанні тых крытыкаў паэмы, якія ў вядомых словах ценю Мужыка:

Няміла мне слухаць, няміла
З зямлі маёй гэткі прывет.
Раскрыйся нанова, магіла,
Страшней цябе людзі і свет, —

бачылі толькі песімізм і нявер'е ў жыццё: «Панурай і безнадзейнай можа здавацца канцоўка паэмы, аднак тут укладзена спадзяванне на лепшы дзень, і грамадскае пачуццё выступае ў паэме як сіла, якую не можа перамагчы нават смерць, а пытанне «што зроблена для мужыка? што зроблена для ўздыму людской годнасці абуджэння жыццёвай энергіі чалавека?» — пакідае незабыўны след у свядомасці і накіроўвае думку ў адпаведным кірунку»[4]).

На думку аўтара артыкула, заключны раздзел паэмы не дае зусім падставы гаварыць пра безнадзейнасць і нявер'е паэта у шчасце народа, бо сцэнаю з'яўлення ценю Мужыка з яго клопатамі аб лепшай долі Я. Купала ставіў мэту паказаць іншае: памёр селянін, але не памерлі пачуццё сувязі з грамадой, сацыяльныя імкненні».

Высока ацэньваючы паэму «Адвечная песня», Рубер адначасова зусім слушна адзначае, што яна ўсё ж «не дае сапраўднага паняцця аб творчасці Купалы», хоць ёсць у ёй многа жывых і яркіх сцэн народнага жыцця. Найлепш знаёміць чытача, паводле думкі аўтара артыкула, з творчасцю беларускага паэта другі яго зборнік вершаў: «Замест паэмы вельмі добрае ўяўленне аб таленце Купалы дае апошні зборнік яго паэзіі «Гусляр».

Далей Рубер прыводзіць у перакладзе на польскую мову ўступны верш «Я нясу вам дар», адзначае майстэрства твораў «За годам год», «Курганы», «Песня - казка», свежасць і арыгінальнасць вершаў «Вясна» і «Зазімак».

Спасылаючыся на тое, што ў невялікім артыкуле нельга ахапіць усе бакі таленту беларускага паэта, Рубер імкнецца зрабіць некаторыя вывады аб асаблівасцях стылю і майстэрства Купалы. Ён адзначае, што гэта вялікі мастак, у творах якога

[1]) Чэслаў Янкоўскі (1857 — 1929 гг.) — польскі буржуазны пісьменнік, гісторык і этнограф; супрацоўнічаў у часопісе «Край» і віленскай газеце «Слова», выдаў некалькі зборнікаў вершаў і двухтомную манаграфію «Павет Ашмянскі».

[2]) «Nowe życie», 1911 г., № 34, стар. 255

[3]) Маецца на ўвазе раман польскага пісьменніка Раймонта «Мужыкі».

[4]) Ruber. Z chłopskiej piersi. «Nowe życie», 1911 г., № 35, стар. 285.

(Працяг на стар. 6)

Яго варта наведаць

Аднойчы заехаў я ў вёску Юшкавы Груд, у Беластоцкім павеце. Зямля ў гэтай вёсцы не надта добрая — пяскі, шмат няўжыткаў, адным словам уся яна акрэслена пятай групай. Недалёка вёскі, на пяшчаным узгорку, стаіць хутар Янкі Казберука. Так, гэта будзе тут. Насустрач мне выходзіць сівы, пажылы, гаспадар. Паселі мы з ім на панадворку пад цёплым ліпенскім сонцам і гутарым. Я з цікавасцю разглядаюся навокал. Усюды чыста, парадак, неяк не так як у большасці ў нашых гаспадароў. Няўпэўнены, ці трапіў тут, дзе трэба, я пытаю Казберука, ці ён фактычна вядзе нейкі доследны ўчастак. Адказвае, што так, што ўся яго гаспадарка — гэта адзін вялікі доследны ўчастак.

— Сваю гаспадарку, — пачынае расказваць, — я вяду ўжо некалькі дзесяткаў год. У першых гадах было тут шмат няўжыткаў, дзікія сенажаці, ураджай вельмі нізкі. Што рабіць? — думаў я сабе. І ўзяўся я за кніжкі.

— Да вайны, — гаварыў далей Казберук, — не так лёгка было павысіць узровень сваёй гаспадаркі, таму што ўрад не быў дзацікаўлены ў гэтым. Інакш стала пасля вайны. Памалу я адрабіў аблогі, выараў багны, але гэта было яшчэ далёка не ўсё. І зноў узяўся я за кніжкі. Зрэшты, лепш пройдземся ў поле, пабачыце збожжавыя культуры на маіх палетках.

І, сапраўды, было на што паглядзець. Вось вялікі палетак кукурузы. На палетку палкамі таблічкі з надпісамі выпісанымі азначэннямі. Казберук тлумачыць:

— На гэтым палетку я пасадзіў 6 гатункаў кукурузы. Усю яе трэба аднолькава даглядаць, але калі даспее, тады пабачу, які з іх, дасць буйнейшы ўраджай, з таго просты вывад, што ў нашай аколіцы такую кукурузу, а не іншую трэба сеяць. Зразумела, доследы такія праводзіцца не адзін год.

— А тут вось жыта, — паказвае далей Казберук. Пасеяў я яго ў пяці тэрмінах: самае ранняе 10 верасня мінулага года, а самае позняе — 4 лістапада. На працягу лета я сачу за тым, як яно расце, такім парадкам можна лёгка ўстаііць, які тэрмін найбольш адпаведны на час насеваў. І гэты довлед паўтараецца некалькі разоў.

Далей глядзім палеткі, на якіх Казберук вырошчвае рэдкія ў нас расліны, напрыклад, афрыканскі гарошак, — матыльковая расліна, якая дае многа зялёнай пашы; белы баркун, — дае пашу і карысна дзейнічае на структуру глебы. У месцах, дзе да нядаўна раслі кусты хмызняку і не было ні аднай травінкі, растуць новыя гатункі траў.

Казберук расказвае мне, як прыходзяць да яго сяляне за парадай, як ён ім дапамагае. Яны навучыліся ад яго, як сушыць сена на казлах, як карыстацца мінеральнымі ўгнаеннямі, араць глебу на зіму і т. д. Гаспадарка Казберука ў Юшкавым Грудзе шырока вядомая на ўсю аколіцу.

Праца Казберука дала добрыя вынікі. Калі сяляне па-суседску з Казберукам атрымоўваюць ураджай па 7—10 цэнтнераў з гектара, то Казберук заўсёды на 5 цэнтнераў больш. У выніку таго павялічаецца жывёлагадоўля і з году на год штораз лепш развіваецца ўся гаспадарка.

Усім сялянам, якія гавораць, што на іх зямлі нічога не вырасце, я раджу паехаць да Казберука і паглядзець уласнымі вачыма на ўсё тое, што ён вырошчвае на такой-жа самай глебе.

Тэкст і фота — А. АМІЛЬЯНОВІЧ

Над ракою Нарвай.

ЦІ ТАК МОЖА БЫЦЬ?

Дзень 24 чэрвеня ў вёсцы Тапаляны, Беластоцкі павет, заўсёды ўрачыста адзначаецца. Гэта-ж і Яна ў гэтым дню прыпадае (а Янаў у Тапалянах многа) і фэст і свята. У гэтым годзе праходзіла ўсё таксама, як і ў мінулыя гады, толькі што больш п'янстравалі, чым у мінулыя гады.

Было ўжо добра з поўдня калі да крамы ГС накіраваліся старшыня Прэзідыума Грамадскай рады — Язэп Карзуновіч, сакратар ГРН — Аўгень Семянчук і некалькі іншых асоб.

Кампанія, са старшынёю на чале, была ўжо добра падвыпіўшай. Карзуновіч, распіхаючы сабраўшыся натоўп людзей, дайшоў да прылаўка і загадаў падаць 3 куфалі піва. Праз момант ўжо хацеў тры наступныя куфлі. Прадаўшчыца Ангеліна Люлевіч папрасіла заплаціць за папярэдне выпітае піва і раптам ні сюль, ні стуль Карзуновіч стаў з ёю спорыць.

За Люлевіч заступіўся яе муж — Антон Люлевіч. Карзуновіч раз'юшаны спорам размахнуўся, кінуў куфлем у галаву Люлевічу, аж той зваліўся, залíты крывёю.

Прысутныя абрушыліся, паўстаў крык. Мусіць убачыўшы кроў, Карзуновіч яшчэ больш запаліўся да бойкі. Стаў разбівацца кулакамі направа і налева. І так пабіў Вінцука Шамасюка, Аляксея Маслоўскага і інш., якія хацелі ўціхамірыць раз'юшанага хулігана. Да бойкі ўмяшаўся і сакратар Семянчук.

Ахвяры бойкі атрымалі звальненне ад лекара — Люлевіч 12 дзён звальнення, Шамасюк 10 дзён і Маслоўскі — 3 дні. Людзі цэлай вёскі былі страшэнна абураныя.

— Як гэта? Ён, старшыня, асмеліўся біць людзей і ён яшчэ да сёння трымаецца на сваёй пасадзе? Не, гэтага не можа быць — паўтарае да сёння кожны ў Тапалянах.

Справай хуліганскай бойкі занялася міліцыя. Справа накіравана ў суд.

Дагэтуль адносна Карзуновіча і Семянчука Прэзідыум Павятовай рады народовай у Беластоку не выказаўся, не было таксама адкрытага сходу, на якім людзі маглі-б сказаць праўду, што думаюць аб хуліганскім выбрыку старшыні. А хіба час, каб штосьці такое адбылося? Як можа працаваць такі старшыня і сакратар, калі людзі не маюць да іх даверу, калі баяцца іх?

А. А.

Колькі рублёў выйграюць калгасы Беларусі ў сувязі з рэарганізацыяй дзяржаўных нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў?

Як вядома чэрвенскі Пленум ЦК КПСС прызнаў мэтазгодным адмяніць, пачынаючы з 1958 года, абавязковыя пастаўкі калгасамі сельскагаспадарчых прадуктаў дзяржаве і натуральную аплату за работы, выконваныя машына - трактарнымі. рамонтна - тэхнічнымі і спецыялізаванымі станцыямі ў калгасах.

Дзяржаўныя нарыхтоўкі сельскагаспадарчых прадуктаў у калгасах, пачынаючы з 1958 года, будуць праводзіцца ў парадку закупак і па адзіных цэнах, якія дыферэнцыяваны па асобных зонах краіны і ўлічваюць прыродныя, кліматычныя і эканамічныя ўмовы.

Новыя цэны выгадны калгасам Беларусі. У цэлым на Беларусі калгасы па новых цэнах атрымаюць за здаваную у 1958 годзе сельскагаспадарчую прадукцыю прыкладна на 250 мільёнаў рублёў больш, чым яны атрымалі-б па нарыхтоўчых і закупачных цэнах, якія дзейнічалі раней

КАЛІ БЕЛАРУСЬ ДАГОНІЦЬ ЗША?

Каб дагнаць Злучаныя Штаты па вытворчасці мяса, малака і масла на душу насельніцтва, Беларусь павінна давесці вытворчасць мяса (ва ўбойнай вазе) у калгасах і саўгасах да 536 тысяч тон і малака — да 1.352 тысяч тон. Гэта значыць што вытворчасць мяса павінна быць павялічана ў 4,9 раза і малака — у 2,9 раза.

Як адзначалася на апошнім Пленуме Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі, гэту задачу можна выканаць за чатыры гады, п зн. у 1961 годзе.

Слаўныя людзі Падляшша

Міхась Баброўскі 2)

Мгр. В. БЕЛАКАЗОВІЧ

Заграніцай Міхась Баброўскі прабываў пяць гадоў (1817 — 1822). З Вільні ён выехаў 17 верасня 1817 г. Перадусім накіраваў ён свае першыя крокі ў Вену, дзе пазнаёміўся з вялікім славянскім вучоным Бартламеям Капітарам, а пры яго дапамозе з іншымі славістамі. Маючы рэкамендацыю Капітара, Міхась Баброўскі паехаў да выдатнага чэшскага вучонага Даброўскага ў Прагу. Даброўскі зазнаёміў яго з славянскімі помнікамі ў пражскіх бібліятэках і апрацаваў яму праграму далейшых славістычных доследаў. Адсюль пайшло сяброўскае збліжэнне паміж Баброўскім і Ганхаю, а таксама Юнгманам. З Прагі ён вярнуўся ў Вену. У ліпені 1819 г. накіраваў ён свае крокі ў Рым. Па дарозе наведаў Штырыю, Крайну і Харвацыю. У Балон'і ён пазнаёміўся з кардыналам Мецофанці. Некаторы час Баброўскі працаваў у самай багатай па колькасці рукапісаў бібліятэцы ў Фларэнцыі.

Пасяліўшыся ў Рыме, Баброўскі наведваў музей, Ватыканскую і Барберынскую бібліятэкі, хадзіў на багаслоўскія лекцыі. Акрамя таго ён раз'езджваў па Італіі і поўднёва - славянскіх землях, шукаючы і вывучаючы старажытныя славянскія рукапісы і старадрукарскія рэдкія кнігі. Міхась Баброўскі наведаў Венецыю, Мілан і Турын, пабываў у Балон'і, Феррары і Равене. Разам з рускім графам Астэрманам - Таўстым ездзіў ён у Неапаль. Патым падарожнічаў па Ілірыі, вывучаючы пры дапамозе ілірскіх філолагаў харвацкую мову, знаёмячыся з народнымі звычаямі і літаратурай. Міхась Баброўскі ў Венецыі блізка сышоўся з Паўлам Саларычам, які дапамагаў яму камплектаваць бібліятэку па багаслоўі і славістыцы. Дзякуючы таму Баброўскаму давялося набыць вельмі цэнныя стараславянскія кнігі кірылаўскага і глагалічаскага пісьма.

У часе сваіх падарожжаў і вандровак Баброўскі пазнаёміўся з рускім графам Н. П. Румянцэвым, таксама як і ён сам, любіцелям і збіральнікам славянскіх цэннасцей.

Восеню 1821 г. ён наведаў Парыж, дзе слухаў лекцыі ў Сарбоне, шукаў у каралеўскай бібліятэцы славянскіх рукапісаў, вывучаў арабскую мову. У маі 1822 г. вяртаючыся ў Вільню, ён пазнаёміўся ў Байцэне і Бэрліцах з станам - лужыцкай літаратуры ,з станам мовы і культуры гэтага заходне - славянскага племені.

Падчас сваіх спадарожжаў па славянскіх краінах і Заходняй Еўропе, падчас сваёй працы ў бібліятэках у Празе, Велеградзе, Любляне, Рагузе, Дуброўніку, а такма ў цэнтральных італьянскіх, французскіх і нямецкіх бібліятэках — Міхась Баброўскі ўтрымоўваў сувязь з Адамам Чартарыжскім, пісаў яму справаздачы з сваёй навукова - доследнай працы, вёў свой дзённік, рабіў цікавыя філалагічныя і бібліяграфічныя нататкі. Апрача таго Баброўскі друкаваў свае заметкі і артыкулы ў віленскіх газетах і часопісах 20-тых гадоў, такіх як: «Dziennik Wileński» і «Dzieje Dobroczynności».

Гэта мела тым большае значэнне, што Баброўскага вельмі высока цанілі такія выдатныя вучоныя лінгвісты як: Ганха, Капітар, Юнгман, Цімерман, Саларыч. Вялікі чэхаславацкі славіст Даброўскі ў прадмове да вядомай шырока сваёй граматыкі падкрэслівае так-жа той факт, што ён у сваіх доследных працах вялікую атрымаў дапамогу ад Міхася Баброўскага.

У Рыме Баброўскі апрацаваў спіс найстарэйшых славянскіх рукапісаў і друкаў. Гэты спіс дырэктар Ватыканскай бібліятэкі вучоны кардынал Ангелло Маі змясціў у сваім выдавецтве: Nova Collectio Veterum Patrum, t. V. пад назвай: «Codices Slavici Bibliothecae Vaticanae», горача за тое дзякуючы Міхасю Баброўскаму.

У 1820 годзе Камітэт Славістычнага З'езду ў Задары звярнуўся да Баброўскага з просьбай прыбыць на з'езд і зрабіць там свой даклад аб славянскіх мовах.

У выніку сваіх студыяў Баброўскі стаў вядомым вучоным славістам і арыенталістам. Быў ён таксама вялікім знаўцам беларускай мовы. Валодаў ён вельмі добра наступнымі мовамі: стараславянскай, грэцкай, латынскай, гебрайскай, халдэйскай, сірыйскай, і арабскай. Выказваў ён таксама грунтоўныя веды моваў жывых: французскай, нямецкай, рускай, польскай, харвацкай, сербскай, чэшскай, славацкай, балгарскай, італьянскай і англійскай.

Такім чынам Віленскі Універсітэт атрымаў выдатнага, усебакова падрыхтаванага вучонага лінгвіста.

Міхася Баброўскага захоплена і шчыра ад душы сустракала беларускае уніяцкае духавен-

Увага — бацькоўскія камітэты

За тры тыдні закончацца канікулы. Больш 10.000 беларускіх дзяцей у Польшчы жыве думкай аб новым навучальным годзе. Амаль 2.000 дзяцей першы раз у гэтым годзе пераступіць парог пачатковых школ.

Ці ўсе пачатковыя школы падрыхтаваліся ўжо да навучальнага года?

Як дагэтуль, не ўсе. Ёсць яшчэ шмат школ, дзе не закончаны рамонт памяшканняў і не прывезены апал на зіму. Вельмі дрэнна выглядае справа забеспячэння дзяцей у падручнікі, асабліва беларускія. На 1 жніўня толькі ў Гайнаўскім павеце амаль у 70 прац. вучні не купілі падручнікаў.

Бацькоўскія камітэты супольна з кіраўнікамі школ павінны асабіста спраўдзіць, як іх школы падрыхтаваны да навучальнага года і ўсе гэтыя недахопы хутка ўладзіць. Ад таго, як будуць падрыхтаваны да прыняцця вучняў у пачатку навучальнага года, залежаць і вынікі навучання.

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства і рэдакцыя «Ніва» зацікаўлены ў павышэнні ўзроўню асветы беларускіх школ. Таму звяртаемся да бацькоўскіх камітэтаў, настаўнікаў і кіраўнікоў школ з просьбай пісаць да нас аб падрыхтоўцы школ, у забеспячэнні вучняў падручнікамі, навуковымі дапаможнікамі і г. д. Кожны ліст у гэтай справе будзе ўважліва разгледжаны.

Чакаем на вашы звесткі.

ЯНЫ НЕ СЯДЗЯЦЬ З ЗАЛОЖАНЫМІ РУКАМІ

Часта ў вёсках людзі наракаюць, што няма клуба, што няма адпаведных памяшканняў ці дамоў культуры ў выніку чаго дрэнна развіваецца культурная праца.

Гэта яшчэ не прычына. Калі насельніцтва вёскі, асабліва моладзь, захоча ажывіць культурнае жыццё, то заўсёды знойдзе выхад.

Вёска Страшава, Беластоцкі павет, нічым не адрозніваецца ад ўсіх іншых нашых вёсак. Не было тут ані клуба, ані іншага памяшкання, у якім моладзь магла-б наладзіць забаву ці вечарынку. Не раз хлопцы думалі аб тым, якім чынам пабудаваць святліцу. Язэп, Вінцук і Аляксей Карпюкі, Янка і Аляксандр Лебядзінскія арганізавалі камітэт пабудовы клуба. Яны даведаліся, што на станцыі Крынкі стаіць невыкарыстаны драўляны барак, які можна купіць. Але адкуль ўзяць грошай.

Хлопцы сталі арганізаваць забавы, з якіх сабралі 5 тысяч злоты даходу. За гэтыя грошы купілі барак і распачалі пабудову вясковага клуба. Уся вёска ўключылася ў чын — былі зроблены бетонныя фундаменты і іншыя неабходныя падрыхтовачныя работы. Найбольш актыўна працавала моладзь, якой у Страшаве ёсць больш чым 30 чалавек. Зараз пабудова святліцы будзе закончана. Ужо ёсць і дах і паддога, засталіся апошнія работы.

Лебядзінскі і Кот з гонарам паказваюць мне сваю працу.

— Тут, — кажа Лебядзінскі, — будзе сцэна, бо вядома, калі клуб то і самадзейны гурток будзе. Там, у кутку, будзе пакоік на бібліятэку, а тут — глядзельная і танцавальная зала. Прыязджайце да нас узімку, пабачыце, як мы тут сарганізуем культурнае жыццё нашай вёскі.

Я развітваюся і абяцаю прыехаць. Выязджаю ўпэўнены, што ў Страшаўскім клубе будзе на што паглядзець і чым зацікавіцца.

З такой ініцыятывай магла-б выступіць моладзь не адной вёскі. І не то, што магла-б, а павінна, работа сама не зробіцца.

Тэкст і фота — А. ЛЕС

Будынак новага клуба ў вёсцы Страшава.

Радасць жыцця

Возера Вігры.

Тысячы працоўных людзей ў Польшчы, папрацаваўшы цэлы год, атрымоўваюць поўнасцю заслужаны адпачынак і праводзяць яго ў прыгожых кутках краіны: у гарах, над морам, або там, дзе лясы і азёры. Колькі задавальнення і сілы да далейшай працы даюць ўсялякія экскурсіі.

Самае вялікае і прыгожае на Беласточчыне возера Вігры. Штогод тут з'язджаюцца на адпачынак людзі з цэлай Польшчы а нават заграніцы.

Над ціхім, далёка ў лес урэзаўшымся, залівам возера Вігры стаіць некалькі дзесяткаў кампінгавых домікаў.

Добра праводзяць час людзі, якія прыехалі тут адпачыць. Вакол шуміць сталетні бор, лянiва шалясцяць хвалі возера, звысоку прыгравае сонца. Байдаркі, маторныя і парусныя лодкі так і надзяць усіх. Вечарам у лясным клубе плыве музыка, танцуюць прытуліўшыся да сябе пары.

Мелодыі песень і музыкі нясуцца далёка борам, над вадою. Бестурботныя хвалі ... чалавек забывае аб усіх сваіх клопатах.

Тэкст і фота А. А.

Новыя формы абмену турыстамі паміж Польшчай і СССР

26 г. м. у Варшаве закончыліся размовы паміж прадстаўнікамі Галоўнага Праўлення Польскага турыстычнага таварыства (ПТТК) і Галоўнага Праўлення Таварыства польска-савецкай дружбы з дэлегацыяй Турыстычна-экскурсійнага ўпраўлення Савецкага Цэнтрпрафсаюза аб пашырэнні бездэвізовага абмену турыстамі паміж Польшчай і СССР.

У выніку гэтых размоў вырашана значна павялічыць турыстычны рух на шляху да Масквы, Ленінграда, Каўказа і Крыма.

Радзім пачытаць

Прыхільнікам сучаснай беларускай літаратуры раджу прачытаць кніжку Івана Мележа «У гарах дажджы». Аўтар вядомы нам з аповесці «Мінскі напрамак», аказаўся цяпер зборнікам апавяданняў рознастайнай тэматыкі, у якіх характэрна выяўляецца ўніклівасць і імкненне да вывучэння псіхікі дзеючых асоб. У апавяданні аб загалоўку аднайменным з кніжкай героем з'яўляецца савецкі воін, які не патрапіць спраўна і на час выканаць свае воінскія абавязкі і па той прычыне пападае ў няміласць у камандзіра. Аднак, калі, у выніку працяглых дажджоў у горах, заставе пагражае паводка, у гэтым млявым салдату адкрываецца душа сапраўднага савецкага чалавека. Няглядзячы на небяспеку ён кідаецца ў вір патока, каб ратаваць адбітага паводкай каня.

У апавяданні «На скрыжаванні», аўтар выдатна перадаў перажыванні маці—калгасніцы, якой сын лёгкадумны, нясталы, названы ў калгасе «шалапутным», раптам стаў міліцыянерам у Мінску. Маці едзе наведаць сына. Яна ўся азорана і ашаломлена вулічным рухам вялікага горада. І вось пераконваецца, што гэтым бясконца бурлівым людскім і машынным патокам кіруе не хто іншы, як яе сын, які стаіць на службе на скрыжаванні вуліц. Жанчына моцна ўсхвалявана, і хоча плакаць.

З пасярод усіх апавяданняў асабліва цікавым з'яўляецца апавяданне «Спатканне за горадам». Леанід — чалавек, які мае жонку і дзіцё, зводзіць маладую прыгожую дзяўчыну Алёнку, якая надта дужа кахае яго. Герой не думае аб выніках сваіх пачынанняў і не адчувае адказнасці. Калі нарэшце даведаўся, што Алёнка цяжарная, ён застаецца здзіўленым і цалкам бяссільным.

Вельмі цікава напісаны твор. Несумленныя ў істоце перажыванні героя перадаюцца аўтарам красамоўна, так, што апавяданне прыцягвае чытача. Аўтар перадаў ўсё ідэнтычна так, як адчувае гэта лёгкадумны герой. У выніку таго адчуваецца вялікую супярэчнасць паміж рамантычнымі летуценнямі героя, а аб'ектыўнай вымоўнасцю фактаў, якія яшчэ больш значна падкрэсліваюць подласць яго ўчынкаў.

Апрача таго ў зборніку ёсць цікавыя запіскі з пабыўкі ў Чэхаславакіі і з падарожжа вакол Еўропы на караблі «Победа».

УЛ. ПАУЛЮЧУК

ства ў Кляшчэлях. Яно бачыла ў нім сваю пуцяводную зорку і прапанавала яму высокія чыны ў уніяцкай грэка - каталіцкай царкве. Аднак Баброўскага заўсёды больш цікавіла навуковая праца і таму ён рашыў толькі ёй прысвяціць сваё жыццё.

Пасля таго, як Баброўскі вярнуўся ў Вільню, ён быў назначаны надзвычайным прафесарам св. Пісання. Ён таксама часта гаварыў пропаведзі ў віленскіх уніяцкіх царквах. Пропаведзі Баброўскага адзначаліся вялікай эрудыцыяй, яны выклікалі сярод слухачоў вялікае ўражанне, дзякуючы добраму аратарству, мастацкаму, зграбнаму і прыгожаму выкладанню сваіх моваў і глыбокім, шчырым пачуццям.

Міхась Баброўскі выкладаў на Віленскім Універсітэце таксама арабскую мову. 5 ліпеня 1823 г. ён атрымаў на Універсітэце дактарат тэалогіі і быў назначаны звычайным прафесарам.

Міхась Баброўскі надаваў вялікае значэнне працы над беларускай мовай. Ён, будучы прафесарам, кіраваў беларускім гуртком і збіраў розныя беларускія матэрыялы як этнаграфічныя, так і філалагічныя. На яго дзейнасць і працу звярнуў ў сваіх доследах увагу Эўфімі Карскі, які падкрэслівае асабліва той факт, што беларуская універсітэцкая моладзь, на чале якой стаяў Баброўскі, збірала беларускія матэрыялы паводле праграмы, складзенай ім-жа самім (гэта значыць Баброўскім).

У 1824 годзе неўспадзеўкі Міхась Баброўскі быў пазбаўлены прафесуры. У польскай навукова - гістарычнай літаратуры было прынята лічыць, што куратар Віленскай Школьнай Акругі Навасільцаў пазбавіў прафесуры М. Баброўскага разам з Лелевелем, Даніловічам і Галухоўскім за спагадлівасць студэнцкай моладзі, выдаленай з Універсітэта за прыналежнасць да Таварыства Філарэтаў і Філаматаў (бач. Józef Bieliński, Uniwersytet Wileński, tom II, Kraków, 1899—1900, str. 549).

Генрык Масціцкі ў сваёй працы «Wilno i Warszawa w III części «Dziadów», выданай ў Варшаве ў 1908 годзе прыводзіць тэкст пропаведзі, якую казаў Баброўскі 27 красавіка 1824 г. у касцёле кармелітаў у Вільні. Яно нібыта было прычынай звальнення Баброўскага з прафесуры. Вось яго кароткі змест:

„Czyż zawsze sędziowie idą drogą sprawiedliwości? Ile padło ofiar niewinnych, skazanych przez sąd stronny i przekupny, iluż cnotliwych obmowa lub zdrada strąciła w przepaść nieszczęścia? Niejeden ojciec licznej rodziny tracił majątek i sławę skutkiem wyroku sądu, powodowanego duchem stronniczości. Niejeden młodzieniec, jedyna nadzieja rodziców, więdnie w kajdanach za domniemane przestępstwo, z którego rozgrzeszają go same lata młodociane. Uciemiężona niewinność wzywa do Boga o pomstę, a Bóg, jako sędzia sprawiedliwy i świadek serc ludzkich, wyniesie cnotę, przestępstwo zaś ukarze, jeżeli nie w tym życiu, to w przyszłym”.

Гэта прамова Баброўскага зрабіла вялікае ўражанне сярод слухачоў.

„W mocnych słowach kaznodziei, — піша Харкевіч, — łatwo było doszukać się aluzji do chwili bieżącej, szczególnie uderzył słuchaczy wyraz **kajdany**, parokrotnie powtórzony, a że przed kilku dniami z Kiejdan była wywożona na wygnanie młodzież gimnazjalna, całe kazanie nabrało tym większej siły i znaczenia. Nic też dziwnego, że już na drugi dzień policmajster Szłykow miał u siebie treść kazania, podaną przez usłużnego przeora karmelitów, po dwu dniach o tym wiedzieli rektor Pelikan i gubernator Korsakow, a w rezultacie — w wyroku sądowym imię Bobrowskiego znalazło się obok imion trzech młodych profesorów, mających pewną łączność z ruchem młodzieży (to jest: Daniłowicza, Lelewela i Gołuchowskiego — В. Б)” (W. Charkiewicz Bez steru i busoli, Wilno, 1929, str. 30).

У рускай літаратуры спатыкаем цалкам іншы погляд на звальненне з прафесуры Баброўскага. Вось, напрыклад, сваяк Міхася Баброўскага, рускі генерал, Павал Баброўскі ў сваёй працы «Міхаіл Кірыллавіч Бобровскій» (Петербург, 1889) даказвае, што прычынай выдалення з Віленскага Універсітэта Баброўскага былі інтрыгі польскай партыі. Павал Баброўскі прытрымоўваецца той думкі, што нехта з палякаў зрабіў данос на прафесара Баброўскага царскім уладам, як на шкоднага, вельмі небяспечнага дзеяча Універсітэта. Гэта магло быць таму, паводле меркавання Паўла Баброўскага, што прафесар меў ворагаў сярод католікаў, так як сам, будучы гарачым староннікам грэка - ўсходняга уніяцкага абраду, супрацівіўся пашырэнню сярод уніяцкай універсітэцкай моладзі, асабліва-ж сярод той моладзі, якая рыхтавалася да духоўнай дзейнасці, рэлігійнай літаратуры ў польскай мове, актыўна спрацівіўся латынізацыі і паланізацыі уніяцкіх царкоўных абрадаў.

Варта паставіць пытанне: дзе праўда? Якія даследавальнікі дайшлі да сутнасці справы?

Нам здаецца, што трэба інакш паставіць пытанне, а менавіта: хто такі Баброўскі, якой ён нацыянальнасці? Вось у чым справа! Г. Масціцкі, В. Харкевіч і іншыя польскія даследвальнікі адказваюць, што гэта быў паляк. Павал Баброўскі і некаторыя іншыя рускія яго біёграфы лічаць прафесара Міахся Баброўскага рускім.

(Працяг будзе)

ГЕЙЗЕРЫ

Гейзерамі называюць кіпячыя крыніцы, якія перыядычна выкідваюць уверх значныя колькасці нагрэтай вады. На нашай планеце гейзеры выступаюць толькі ў некалькіх месцах — у Ісландыі, у Іслустонскім нацыянальным парку ЗША, на поўночным востраве Новай Зеландыі і на Камчатцы.

Найбольш цікавым скопішчам гейзераў ёсць Іслустонскі парк, які налічвае іх некалькі дзесяткаў. Гейзеры Іслустона ствараюць вобразы неспатыканай больш нідзе прыгажосці. Адна група гэтых гейзераў паражае гледача сваёй магутнасцю выкідвання велізарнай колькасці вады, другая — точнасцю дзеяння, трэцяя — сваёй тэмпературай пары і вады і гэтак далей. Адны з гейзераў вывяргаюцца з даволі вялікімі перапынкамі — праз дзесяцігоддзі, другія — кожныя 3—4 мінуты, а ёсць гейзеры — адзінкі, але ёсць і злучаныя між сабою дзесці ў зямлі і выбухаючыя або па дарозе, або адначасова усе разам.

Найбольшы ў парку гейзер «Правасходны» мае варанку каля 60 метраў у дыяметры. Яе абрывістыя, адпалераваныя і змочаныя скропліваючайся над гейзерам уласнай парай берагі не даюць магчымасці прыбліжыцца і заглянуць уніз, як у калодзеж з кіпячай вадой. Вада гэта неякі перыяд кіпіць спакойна, потым рантоўна знутры варанкі раздаецца шум, трэск, вада пачынае ў ёй то падымацца, то спускацца, урэшце з гулам вылятае ўверх. Такі фантан вады «Прэвасходнага» дасягаў вышыні 80 метраў. Ён захапляў і выкідваў як мячыкі велізарныя абломкі скал. Пасля некалькіх мінут дзеяння фантан нагрэтай вады ападае, устае шум, а гейзер ізноў выглядзіць на глыбокі велізарны калодзеж.

Сапраўдным гадзіннікам Іслустонскага парка з'яўляецца гейзер «Стары джэнтэльмен». Ён дзейнічае праз кожныя 65 мінут з небывалай дакладнасцю, а спозніваецца вельмі рэдка і то ўсяго на 2—3 мінуты.

Гейзер «Велікан» выкідае ваду на поў сотні метраў уверх у форме прыгожага «адшліфаванага» стаўба. Гейзер «Гігантэса» аднойчы выкінуў адразу звыш 8.000 тон вады. Яго суседзі, — зусім маленькія. Сапраўдную прыгожасць краіны становяць гейзеры ў Ісландыі, якія знаходзяцца ў даліне пакрытай несустраканай тут, буйнай травой і акружанай леднікамі. Налічваецца тут звыш 50 гейзераў. Найбольшай славай карыстаецца «Вялікі» гейзер. Ён дзейнічае адзін - два разы ў гадзіну выкідае ваду нагрэтую да 82°Ц на вышыню 30—40 метраў. Часамі замест вады з аглушальным свістам вырываецца пара, якая адразу скропліваецца і стварае густы туман. Мясцовыя жыхары расказваюць, што ўпаўшая ў варанку карова разварылася на кавалкі.

Кіпучая пад ціскам вада гейзераў разпушчае кварц, а потым падымаючыся ўверх і астыгаючы адкладае яго на сценах варанкі і вакол яе. Паўстае стажок з так зван. гейзерыту. Ён цвёрды снежна-белага колеру. Стажкоў такіх у Ісландыі многа.

Значна меншае скопішча гейзераў знаходзіцца ў Новай Зеландыі і на Камчатцы. Новазеландскія гейзеры (ёсць іх звыш 20-ці) выкідаюць ваду па чарзе на вышыню 10—15 метраў, а камчацкія яшчэ ніжэй.

Паўставанне гейзераў доўга заставалася таямніцай, а народ лічыў іх маленькімі чортавымі катламі для будучых «грэшнікаў» на зямлі. Першае навуковае тлумачэнне іх механізму даў фізік Бунзен. Ён лічыў, што дзякуючы ціску ўсяго стаўба вады знаходзячагася ў кратары, яго ніжнія варствы моцна пераграваюцца, а верхнія застагаюць у выніку чаго парушаецца роўнавага і паўстае вывяржэнне. Пазней амерыканскія вучоныя развілі гэту тэорыю. Яны даказалі, што цяпло для нагрэву вады бярэцца з пары падымаючайся па трэшчынах з глыбіні зямлі, што для дзеяння гейзера патрэбны прыток вады і глыбокі канал — варанка.

Такія складаныя ўмовы існуюць не ўсюды, таму гейзераў на зямлі нямнога.

Акрамя злагаджаючага дзеяння на мясцовы клімат і турыстычны, гейзеры не выкарыстоўваюцца. Аднак усё часцей гавораць аб выкарыстанні тэмпературы вады гейзераў. Лічыцца, што пры дапамозе складаных радыятараў гэтай вадой можна нядрэнна аграваць памяшканні, цяпліцы для вырошчвання фруктаў ці раслін, пабудаваць фабрыкі, патрабуючыя многа цёплай вады і гэтак далей. Такія мерапрыемствы асабліва патрэбны ў Ісландыі, распаложанай у паласе арктычнага клімату.

В. ЮЗВЮК.

Гейзер у даліне на Камчатцы.

Парады маладым гаспадыням

Меню снедання, абеду і вячэры

Правільна скласці меню харчавання сям'і на цэлы дзень — важная справа кожнай хатняй гаспадыні. Яна павінна выпрацаваць у сябе тонкі і добра развіты густ, умець улічваць індывідуальныя асаблівасці членаў сям'і, прыгатаваць так ежу, каб яна была высокапажыўнай, а выгляд яе выклікаў апетыт і задавальненне. Для гэтага ежа павінна быць не толькі смачнай і пажыўнай, але і прыгожай.

Размяркоўваючы прадукты для снедання, абеду і вячэры, трэба ўлічваць, у якіх іменна прадуктах і ў якой колькасці мае патрэбу той ці іншы член сям'і — у залежнасці ад узросту і прафесіі.

Дарослым трэба харчавацца 3—4 разы ў дзень, а дзецям і падлеткам — 4—5 разоў. Калі ўмовы працы не дазваляюць прымаць ежу 4 разы, то можна абмежавацца першым сытным снеданнем, абедам і вячэрай.

Снеданне можа складацца з мяса або рыбы ў вараным ці смажаным выглядзе, яек, сыру, хлеба, блінчыкаў, чаю, кавы або малака.

Абед з'яўляецца асновай дзённага рацыёну. Ён можа складацца з трох страў: першай — мяснога, гароднiннага, або рыбнага супу, баршчу, на другое можна падаць мяса, рыбу, гародніну з гарнірам і на трэцяе — кампот, кісель або чай.

У меню вячэры неабходна ўключаць больш лёгкія стравы. Вячэраць трэба не пазней чым за 2—3 гадзіны да сну. Можна падаць салат, праставашу, яешню, запяканку з гародніны, малако або чай.

У дзённы рацыён харчавання не рэкамендуецца ўжываць многа мяса, але абавязкова ўключаць гародніну, свежую зеляніну, фрукты, ягады. Гаспадыня павінна сачыць за тым, каб ежа была пажыўнай, утрымлівала многа вітамінаў і калорый. Для гэтага неабходна, каб меню было разнастайным.

Трэба таксама звяртаць увагу на сезон. Восенню і зімой ужываюць гарачыя супы — мясныя, рыбныя; вясной і летам — часцей прыгатаўляюць халодны боршч, акрошку, супы са свежых ягад або фруктаў.

Для вызвалення хатняй гаспадыні ад дробнай, карпатлівай работы на кухні мэтазгодна карыстацца паўфабрыкатамі і кулінарнымі вырабамі, якія прадаюцца ў спецыялізаваных магазінах. Калі неабходна хутка прыгатаваць абед, то гаспадыня можа набыць у Гастраноме, прадуктовым або фірменным магазіне розныя канцэнтраты (бульёны, баршчы, кісялі, кашы). У такім выпадку прыгатаванне абеду зойме мала часу.

А. ЖУРАЎЛЕВА
загадчыца сталовай

СЦЯПАН АЛЕКСАНДРОВІЧ

ЯНКА КУПАЛА
і польская крытыка

(Працяг са стар. 3)

ёсць надзвычайная шырыня і глыбіня ахопу жыццёвых праяў, многа роздуму, відаць пільная ўвага і дбалыя адносіны да формы верша: Купала ахоплівае шырокія і далёкія далягляды, вельмі выназодлівы, свядома ўжывае чары «фармальнай прыгажосці і шукае новыя, свежыя моўныя звароты, яркія дэталі, якія надаюць думцы глыбіню».

Рубер у заключэнне выказвае ўпэўненасць, што Янка Купала «моц сваю свету пакажа».[1]

Спыняецца на разглядзе паэмы Я. Купалы «Адвечная песня» і В. Р. Вегняровіч у артыкуле «Маладая Беларусь» («Свят славянскі», 1912 г., том 1). Польскі даследчык падрабязна пераказвае змест паэмы, цытуе многія мясціны, робіць паасобныя назіранні над мастацкімі прыёмамі і вобразамі. У праяве «На службе» аўтару артыкула вельмі падабаецца размова пастушка з маці — якраз тое месца, што выклікала катэгарычныя пярэчанні З. Пяткевіча, В. Р. Вегняровіч падкрэслівае словы пастушка, у якіх гучыць вера ў сілы народа:

Не плач, маці, і не злуйся
　　На жыццё,
Як я ў сілачку ўбяруся,
　　Змагу ўсё.

У артыкуле ёсць таксама слушныя крытычныя заўвагі адносна паасобных месц, дзе пераважаюць сумныя матывы. Вегняровіч дакарае Я. Купалу, што ён не паказвае выйсця з адвечнага трагічнага лёсу селяніна. На думку аўтара артыкула, паэма «Адвечная песня» — сведчанне развіцця таленту беларускага песняра, яго настойлівых творчых пошукаў «уласнай формы і арыгінальнага голасу».

Вялікую ўвагу аддае таксама В. Р. Вегняровіч купалаўскаму «Гусляру», які, па думцы даследчыка, з'яўляецца красамоўным сведчаннем далейшага творчага росту паэта, тэматычнага ўзбагачэння яго лірыкі: «Купала, які ў пэўнай меры залежыў да гэтага ад польскай, рускай і украінскай паэзіі, пачынае тварыць сваю ўласную форму, шукаць самабытны беларускі стыль»[2]).

Трэба адзначыць, што польскі даследчык адзін з першых спыняе ўвагу на купалаўскіх перакладах твораў рускіх, украінскіх і польскіх паэтаў. Параўноўваючы творы, у якіх адчуваецца наследванне рускай паэзіі («І вецер, і сокал, і я...», «Два браты» і інш.), з перакладамі Някрасава, Шаўчэнкі і Канапніцкай, Вегняровіч аддае перавагу перакладам, бо яны з'яўляюцца школай майстэрства для беларускага песняра: «Значна вышэй стаяць пераклады; з гэтага напрашваецца вывад, што Купала можа мерыцца з сілай і пераадольваць цяжкасці, што дапаможа яму выпрацаваць свой індывідуальны стыль.

Некалькі слоў трэба сказаць і пра кнігу Леона Васілеўскага «Літва і Беларусь» (Кракаў, 1912 г.), дзе даваўся кароткі нарыс беларускай літаратуры і этнаграфіі. У раздзеле, які быў прысвечаны беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя, ёсць агляд творчасці Янкі Купалы. Польскі даследчык высока ацэньвае вершы беларускага песняра «А хто там ідзе?» і «Касцам» за іх бадзёры настрой і грамадзянскі пафас: «У Купалы рэдка гучаць сумныя напевы, ён рэдка скардзіцца і плача, бо моцна верыць у будучыню і шчасце народа. Затое ён умее гаварыць натхнёна, з энергіяй, асабліва, калі распрацоўвае грамадска - патрыятычныя тэмы[3]).

Гаворачы ў заключэнне аб артыкулах Е. Янкоўскага, Рубера і Р. В. Вегняровіча, трэба адзначыць, што ўсе яны вызначаюцца глыбінёю крытычнага аналізу, добразычлівасцю, вельмі трапнымі і правільнымі назіраннямі над асаблівасцямі паэтычнага майстэрства Я. Купалы. Гэта вельмі сур'ёзная і прынцыповая размова без усякіх скідак. Так, напрыклад, Рубер у артыкуле «З сялянскіх грудзей» робіць слушныя заўвагі аб недахопах зборнікаў «Жалейка» і «Гусляр». На яго думку, там яшчэ ёсць творы вельмі сентыментальныя ці блізкія гавэндам Л. Кандратовіча.

Толькі адзін момант у гэтых артыкулах выклікае пярэчанне: супрацьпастаўленне адзін другому выдатных беларускіх песняроў. Імкнучыся абавязкова вызначыць характэрныя індывідуальныя рысы творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа, польскія крытыкі выказваюць часам вельмі спрэчныя і процілеглыя катэгарычныя думкі, якія грунтуюцца на суб'ектыўных поглядах ці на няпоўным знаёмстве з лірыкай беларускіх паэтаў, з якімі не заўсёды можна згадзіцца.

Е. Янкоўскі, напрыклад, параўноўваючы творчасць Я. Коласа з паэзіяй Я. Купалы, прыходзіць да такіх аднабаковых вывадаў: «Першы пануры, апатычны, аднастайны ў фарбах, другі больш уважлівы, хутчэй адклікаецца на розныя пачуцці. Калі Купала не цураецца мяккага лірызму, апя-

[1]) Радок з верша Я. Купалы «Песня і сіла».

[2]) W. P. Wegnerowicz. Młoda Białoruś. «Świat słowiański», Кракаў, том I, 1912, стар. 182

[3]) Leon Wasilewski. Litwa i Białoruś. Кракаў, 1912 г., стар 285

(Працяг на стар. 7)

Сельскагаспадарчыя парады

Вапнаванне глебы

Закісанне глебы — гэта вельмі некарысная з'ява ў сельскай гаспадарцы, таму што большая частка раслін патрабуе такой глебы, якая мае ў сабе вапну. Кіслата глебы ўтвараецца тады, калі дажджавая вада выпалашча вапну з верхніх слаёў. Усе карысныя бактэрыі, якія прычыняюцца да разлажэння гною (афаніфікацыя і нітрыфікацыя), не могуць жыць у глебах кіслых. Каб адкісліць глебу, трэба да яе дадаваць вапну. Вапна паляпшае структуру глебы, і тады добра развіваюцца ўсе расліны. Найлепшы час да вапнавання глебы ёсць пасля ўборкі збожжавых раслін.

У нашым ваяводстве ўжо ёсць такія гаспадары, якія вапнуюць глебы і атрымоўваюць высокія ўраджаі сельскагаспадарчых раслін. У вёсцы Вышкі, Бельскі павет, жыве селянін Юзэф Ляшчынскі, які даваў вапну сеючы люцэрну. Люцэрна была пасеяна пасля гароху. Па ўборцы гароху на абшары 0.25 га селянін рассеяў на сцярнянку 2.5 цэнтнера вапны і пасля папружыніў. Ралля да севу люцэрны была заараная восенню на глыбіню 25 см. Вясною селянін перад пасевам ячменю даў яшчэ да глебы 1 цэнтнер тамасыны і 1 цэнт. 40 прац. патаашнай солі. Пасля пасеяў ячмень, у які пазней была ўсеяна люцэрна 5 кг на абшары 0.25 га. Гэты селянін атрымаў плён люцэрны ў другім годзе пасля пасеву 15 цэнт. сена (у пералічэнні на 1 га выходзіць 60 цэнт. сена). Ляшчынскі сеяў таксама люцэрну не вапнуючы глебы, аднак ураджай атрымоўваў значна меншы — толькі 40 цэнтн. сена з 1 га.

У вёсцы Вышкі ёсць яшчэ другі селянін — Адам Вышкоўскі, які таксама сеяў люцэрну вапнуючы глебу і атрымаў плён на абшары 0,10 га — 8 цэнт., (у пералічэнні на 1 га выходзіць 80 цэнтн. сена). Адам Вышкоўскі вапнаваў таксама глебу пад пасеў ячменю на абшары 0,10 га. Ячмень быў пасеяны на полі, на якім у першым годзе была бульба. Восенню пры аранні поля на бульбу даў вапну — 1,5 цэнтн. Вясною поле папружыніў і даў навозы—15 кг суперфасфату і 15 кг. 40 прац. паташнай солі. Пасля пасеяў ячмень. З гэтага поля, пры вапнаванні сабраў 2,5 цэнт. ячменю, г. зн. 25 цэнт. з 1 гектара. Каб павысіць сельскагаспадарчую культуру сяляне вёскі Вышкі — Юзэф Ляшчынскі і Адам Вышкоўскі чытаюць сельскагаспадарчыя часопісы, такія як «Грамада», «Плён», і некаторыя сельскагаспадарчыя кніжкі. Апрача таго карыстаюцца глебавымі картамі хімічнай станцыі, у якіх паданы нормы наваджэння і вапнавання глебы пры вырошчванні сельскагаспадарчых культур.

Адначасова падаецца да ведама, што пры Ваяводскай зямельнай управе існуе хімічная станцыя, якая праводзіць доследы глебы на абшары нашага ваяводства і выконвае так званыя глебавыя карты. Рэкамендуем карыстацца гэтымі картамі. Карты ўжо знаходзяцца ў паветах: Бельск, Гайнаўка і Сакодка.

ВІТАЛІ МІРОН

Каштоўная ініцыятыва сялян з Лукі

За два гады (1956 — 58) у Грамадскай радзе нарадовай ў Луцэ, Гайнаўскі павет, сяляне пабудавалі 17 новых дамоў з дрэва. У далейшым патрэбы сялян на будаўнічыя матэрыялы растуць, асабліва на цэглу.

Хвелар Федарук, Мікалай Бельскі, Янка Сухалола і Янка Бойка вырашылі выкарыстаць мясцовыя магчымасці прадукцыі будаўляных матэрыялаў. З гэтай мэтай яны сарганізавалі суполку па вырабу цэглы і прыступілі да пабудовы цагельні. З дапамогай прышла дзяржава. Суполка ўжо атрымала 50 тысяч злоты пазыкі і 7 тон цэменту. Яшчэ ў гэтым годзе рушыць прадукцыя цэглы.

(а. а.)

З горада ў вёску

Марыся Жук з вёскі Тарнопаль, Гай[illegible] павет, закончыла акушэрскую школу ў Беластоку. Нядаўна яна вярнулася да працы ў родную вёску.

Звозка снапоў

Ужо ў многіх аколіцах у мінулым тыдні закончылася жніво жыта. Напрыклад: сяляне з вёскі Кузава, Чаромухі і Добравод звозяць снапы ў стадолы. Некаторыя гаспадары пачынаюць малаціць і рыхтаваць збожжа дзяржаве.

*

Ужо некаторыя сяляне прыступілі да касьбы аўса. Браніслаў Амбражэй і Мікола Госцік з вёскі Кабылянка (Беластоцкі павет) ужо нават закончылі жніво аўса.

Захаваць ураджай садавіны

У садах нашай краіны спее багаты ўраджай вішні, яблык, груш. Многія сяляне сапраўды не ведаюць, што з імі рабіць.

Нашыя гандлёвыя і прамысловыя прадпрыемствы не планавалі такога ўраджаю і не патрапяць лішак закупіць. Што рабіць з садавінай? Застаецца адна дарога— ураджай садавіны захаваць на зіму.

Таму радзім ўжо цяпер падумаць аб тым, як высушыць яблыкі і грушы і сушаныя захаваць на зіму. Тады і цана будзе іншая і страты будуць меншыя. Другі спосаб, гэта перахаванне яблык у піўніцах. Ужо цяпер трэба выбраць месца і нарыхтаваць патрэбны матэрыял і прыступіць да пабудовы.

Такім чынам можам захаваць на зіму многа садавіны і прадаць яе па лепшых цэнах.

(мб)

Будуюць самі

Пажарная каманда ў вёсцы Навасёлкі, Беластоцкі павет, пастанавіла пабудаваць уласны клуб і рэмізу. 38 маладых пажарнікаў дружна ўзяліся за работу.

*

У вёсцы Залукі, Беластоцкі павет, сяляне будуюць дамы і гаспадарчыя будынкі з цэглы. У гэтым годзе распачалі пабудову 5-ці будынкаў.

У пабудове новых дамоў дапамагае дзяржава. Сяляне з Залук у гэтым годзе атрымалі два разы больш цэменту чым у мінулым.

(а. а.)

Прыкладны солтыс

Вельмі важна для вёскі, калі яна мае разумнага, руплівага солтыса. Ён можа шмат зрабіць карыснага для вёскі. Вось, напрыклад, Аркадзь Жамойда з Поўднёвага Вострава (Сакольскі павет), які нядаўна стаў солтысам, а ўжо з яго ініцыятывы вёска абгарадзіла выган так, што коні і каровы не нішчаць пасеваў.

(мх)

На Сакольшчыне таксама хочуць слухаць беларускія радыёперадачы

У Сакольскім павеце ёсць два радыёвузлы — у мястэчках Саколка і Крынкі. У раннія гадзіны ўсепольскую радыёпраграму радыёвузел у Крынках трансліруе з антэны беластоцкай радыёстанцыі. Вечаровыя радыёперадачы з Беластока таксама часамі трансліруюцца. Аднак у такі час ёсць крыху горшы прыём. Усё-ж-такі варта паспрабаваць трансліраваць беларускія радыёперадачы беластоцкай радыёстанцыі, якія адбываюцца толькі раз у тыдзень (па пятніцах) і ў даволі ранні час — бо у 16 гадз. і 5 мінут. Радыёперадачы гэтыя невялікія — усяго 15 хвілін.

Апошнія ляшкі збожжа незадоўга знікнуць з палёў. Хуткімі крокамі набліжаецца восень.

Патрэбны настаўнікі

У Беластоцкім павеце ёсць 10 школ, у якіх не хапае настаўнікаў. Інспектарат асветы ў Беластоку звяртаецца да ахвотных, якія маюць адукацыю і права навучання ў I—VII класах пачатковых школ з просьбай, каб складалі прашэнні аб прыняццё на працу ў характары настаўнікаў.

Наш юрыст раіць

Адказы на пытанні чытачоў

ГРАМ. А. Д. З БЕЛАСТОКУ пытае: «Хто плаціць павышаны чынш за памяшканне паводле новай пастановы».

Ад 1 ліпеня 1958 года абавязваюць змены ўведзеныя ў пастанову аб найме памяшканняў — адносна ставак чыншу, які дагэтуль належыўся за памяшканне.

Для асноўнай групы кватэранаймальнікаў гэта значыць, дзяржаўных працаўнікоў, а таксама ўсіх, каго асновай утрымання з'яўляецца наемная праца, і пенсіянераў —чынш у асноўным застаецца без змены. Толькі ў выпадку, калі хто займае больш жыллёвай плошчы, чым прадбачыць абавязваючая ў данай мясцовасці норма, калі-б гэтая надвыжка становіла прынамсі плошчу найменшага пакою, абавязаны плаціць за гэтую надвыжку ад 3—6 зл. за квадратны метр жыллёвай плошчы. За надвыжку плацяць паводле гэтага тарыфа і тыя, якім прыслугоўвае права да дабавачнай плошчы, за выключэннем тых, якім прызнана такая плошча з прычыны хваробы кватэранаймальніка або члена яго сям'і.

Значна павышаны чынш усім, хто плоціць падаходныя падаткі. Да таго часу гэтая катэгорыя кватэранаймальнікаў, калі яны былі адначасна наемнымі працаўнікамі, або дзяржаўнымі служачымі — карысталіся з ільгот, якія прыслугоўваюць наемным працаўнікам, або прынамсі аплачвалі толькі палову чыншу прадбачанага для так званай прыватнай ініцыятывы. Паводле новага ўказу гэтыя ільготы зносяцца і яны будуць аплачваць ад 3 — 6 зл за квадратны метр жыллёвай плошчы.

СЦЯПАН АЛЕКСАНДРОВІЧ

Янка Купала і польская крытыка

(Працяг са стар. 6)

вае каханне, патрыятычныя парыванні і кліча народ да абуджэння, дык Колас... застаецца ў сценах паўсядзённай рэчаіснасці, поўнай прымірэння і ўспамін аб сваіх пакутах».

Зусім процілеглага погляду трымаецца В. Р. Вегняровіч: «...Паэзія Коласа з'яўляецца як бы дапаўненнем беларускай песні матывамі і тонамі больш гартоўнымі і моцнымі, чаго часта не хапае Купалу».

Больш цікавыя назіранні, аргументаваныя і доказныя думкі аб творчай індывідуальнасці беларускіх паэтаў ёсць у артыкуле Рубера «З сялянскіх грудзей». «Купала — у розлуме, вельмі ўважлівы да формы, большы мастак, шырэй аглядае далягляды, імкнецца авалодаць творчымі праблемамі, заўсёды ў пошуках; Колас — вельмі ўраўнаважаны, просты, пачуццёвы, сталы і аднастайны, як творчая індывідуальнасць». Тут ёсць і яшчэ адна слушная заўвага адносна лірыкі аўтара зборніка «Песні жальбы»: «Калі апісанне сялянскай нядолі носіць пэўны адбітак «фатаграфічнасці», дык беларускія краявіды Коласа вызначаюцца шчырым і вялікім майстэрствам».

Артыкулы, змешчаныя ў дарэвалюцыйны час у часопісах «Пшэглёнд краёвы», «Новэ жыцье», «Свят слявянскі», а таксама ў некаторых польскіх газетах («Эха літэрацке», «Век XX» і інш.), знаёмілі польскага чытача з беларускай літаратурай і творчасцю Я. Купалы і Я. Коласа. Яны мелі вялікае значэнне ў справе пашырэння і развіцця польска-беларускіх літаратурных сувязей, пэўны ўплыў аказалі і на далейшае развіццё творчасці народнага песняра Беларусі.

КАНЕЦ

Цэны

у Беластоку на дзень 5.VIII.1958 г.

жыта 100 кг	— 260 зл.
авёс 100 кг	— 280 зл
маладая бульба 1 кг	— 1.50 зл.
масла 1 кг	48 — 50 зл.
вішні 1 кг.	— 6 зл
гуркі 1 кг.	2 — 3 зл
яблыкі 1 кг	2 — 4 зл.
смятана 1 літр	16 — 18 зл.
галоўка капусты	2 — 9 зл.
кураня	15 — 20 зл.

„N I W A„

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, ul. Manifestu Lipcowego 25 tel 54-14
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41, red. naczelny i sekretarz 25-89.

Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”.

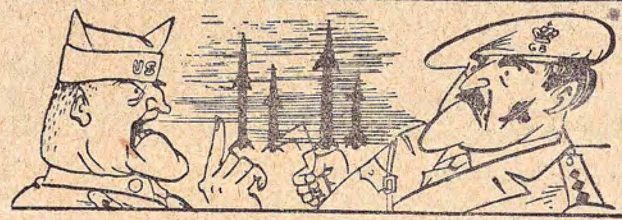
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch”. Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę” przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granica kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł, i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granica wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch” Warszawa.

Zamówienia na „Niwę” z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjatkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA”. Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiazuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16. Bltk. E-1

«Пан Эйзенхаўэр загадае спыніць доследы з ядзернай зброяй тады, калі...

...атрымаецца чыстая вадародная бомба і доследы прынясуць здавальняючыя вынікі» (рыс. Берг.)

ЦЫРК

Цырк я люблю больш за ўсё на свеце. Розныя тэатры могуць наладзіць спектыкль на працягу месяца, а цыркачы гадамі трэніруюцца, каб праз 10 мінут заблісиуць на арэне і зачараваць гледача сваім умельствам.

Я пры кожнай магчымасці хаджу ў цырк, кахаю кожную акрабатку, захапляюся спрытам жанглёраў, дрэсіроўшчыкамі звяроў, здзіўляюся партэравым гімнастам і з заміраючым сэрцам сачу за галавакружнымі нумарамі эквілібрыстаў пад купалам цырка.

Нажаль цяпер цырк рэдка прыязджае, таму я паглыбіўся ў чытанне газет і... Дайце-ж жыць людцы добрыя! Сапраўдны цырк апісваюць газеты, і то цырк на міравы маштаб.

Падумайце самі, вось дэ Голь пераапрануты за наезніцу стаіць на адной ножцы, на несядланым кані французскай дыпламатыі. У тахт бегу каня наезніца хістаецца і выконваючы акрабатычныя нумары згінаецца раз у адзін, раз у другі бок. У мяне мурашкі па спіне бегаюць. Адзін нязручны рух, як красуня - наезніца сарвецца і ўпадзе пад каня.

Другі нумар праграмы.

Паглядзіце, любыя чытачы, з якой грацыяй коўзаецца па нацягнутым дроце міжнародных адносін, старэчына Адэнаўэр. Для роўнавагі, замест парасона, трымае ў руках аркуш паперы. Гэта прашэнне аб павелічэнне паставак атамнага ўзбраення Вермахту. Вельмі трудны нумар, нават паветра ў цырку стала цяжкім. Адным словам, немагчыма вымагаць, каб такі ліхі старэчына выпускаў свежае паветра.

Трэці нумар. Выходзіць на арэну дрэсіроўшчык у цыліндры, ва фраку, па плячах распушчана істужка ў бела - чырвоныя палоскі з сіняй уставачкай, на сінім полі 48 звёздачак. Дрэсіроўшчык ляскае пугай. На арэну выбягае равучы леў. Пашча ў яго бяззубая, львіную грыву моль пааб'ядала, з ілвінай велічы застаўся толькі памазок на хвасце. Жывот ільва перавязаны сінім флагам з васьмю чырвонымі паласамі, разыходзячыміся ад цэнтра. Такім выглядам леў хоча паказаць, які ён грозны, толькі нейк па-сабачы заглядае ў вочы дрэсіроўшчыку.

Ляск пугі ізноў прарэзаў паветра. На арэну, на адным коле, веласіпедыст выкаціўся. Ён у штоніках, у чырвонай фесцы, а на фесцы залаты поўмесяц і звёздачка. Веласіпедыст робіць васьмёркі, баранкі, крэндзелі вакол ільва і дрэсіроўшчыка, а мы ззаду пазнаем турэцкую пякарню.

Здзіўляемся толькі, як пры такіх нумарах артысту феска на галаве трымаецца.

Чацвёрты нумар праграмы.

На арэну вылазіць тарэадар Франька. Выгляд у яго, быццам толькі што з быка ўпаў. На руках кроў. Некаторыя гледачы гавораць, што за кулісамі ён карову забіў, іншыя ўпэўніваюць, што гэта кроў — незасыхаючая, кроў рабочых. Тарэадар шпагамі жангліруе і на кулісы пазірае, калі гаспадар пакажа ўматвацца з арэны.

Цыркавы аркестр таксама стараецца. Розныя Уругваі і Парагваі ў медзяныя трубы дзьмуць, мексіканец б'е галавою аб вялізны барабан.

Галла — прадстаўленне ў поўным разгары, але ў паветры вісіць напружанне. З-пад бліскучай цыркачнай мішуры пазіраюць нячыстыя нумары.

У такім цырку нас цікавіць закулісны бок.

Вядома, цырк з трынаццаціметравай арэнай — цудоўная забава, і зайсёды перапоўнены, а цырк на міжнароднай арэне — аншлага не павесіць.

Дзядзька Ляволь.

Ніколі невядома

Двух мужчын едучы ў цягніку пачынаюць з сабою размаўляць аб будучыні.

— У маёй прафесіі, — кажа адзін з іх, — ніколі невядома, што наступны дзень прынясе...

— А чым вы займаецеся, скажыце, калі ласка?

— Я прадказваю пагоду ў метэаралагічным інстытуце. (зк)

Па 20 зл. штука
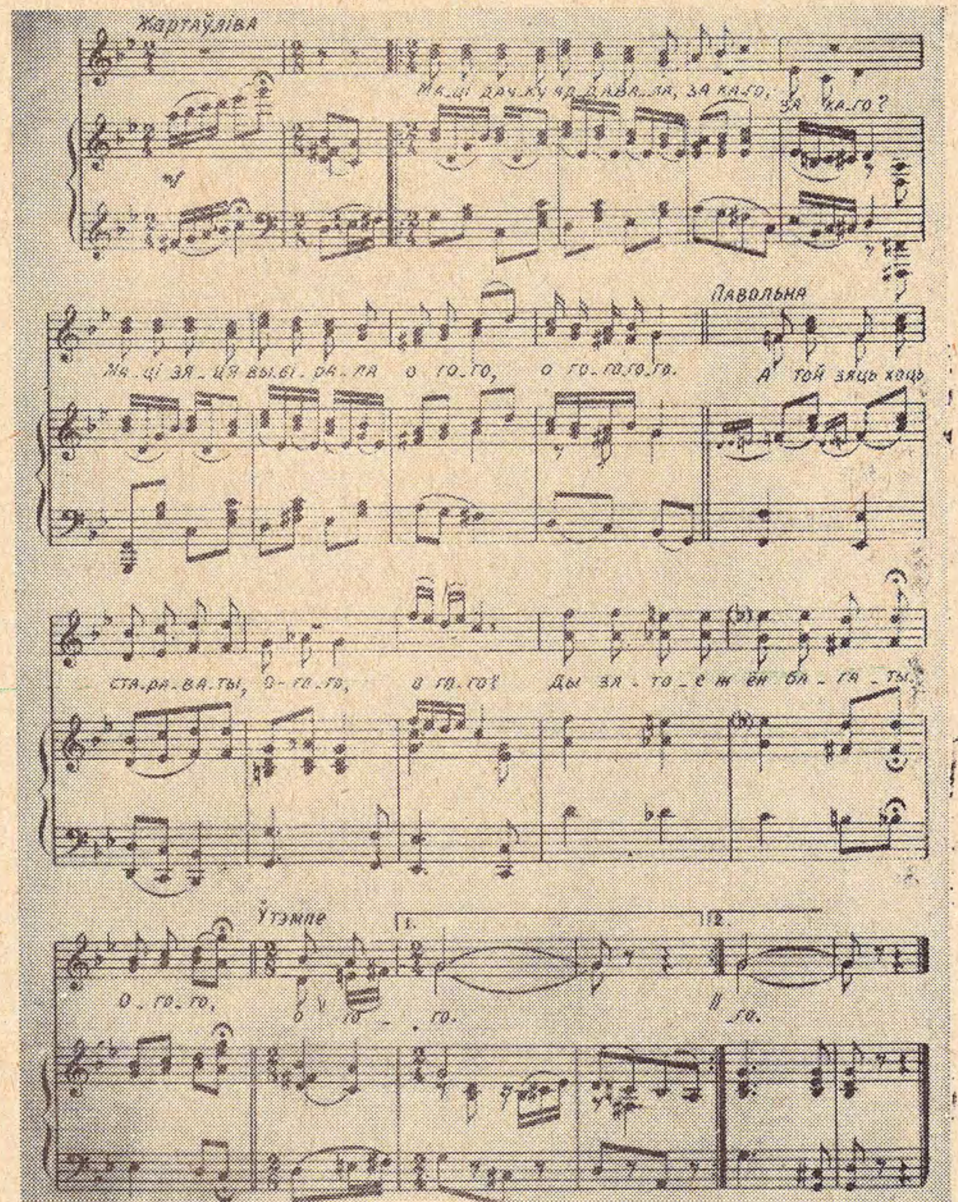
Да доктара прыйшоў пацыент. Доктар агледзеў яго і загадаў заплату.

— 100 зл.—гэта крыху замнога — скрывіўся пацыент.

— Так, — адказвае лекар, — але-ж я ў вас знайшоў пяць хвароб.

Маці дачку выдавала

Музыка Ю. Семянякі Словы А. Русака

Маці дачку аддавала,
— За каго? За каго?
Маці зяця выбірала.
--- О-го-го, о-го-го'

А той зяць, хоць стараваты,
— О-го-го, о-го-го.
Ды затое ж ён багаты.
-- О-го-го, о-го-го.

Ён дырэктар магазіна,
Будзе жыць за ім дзяўчына
А дачушка, а дзяўчынка —
Маляваная бландзінка.
Не дарма ж ён улюбіўся,
Ён чацвёрты раз жаніўся.
Шчасце выпала дзяўчыне, —
Будзе ездзіць у машыне,
І кватэра. і ў кватэры,
І багатая без меры.
Трэба жонцы - маладзіцы
Гарнітуры ды лісіцу.
Каб не была жонка хвора.
Трэба ёй курорт і мора.
Зяцю клопату нямала,
На ўсё грошай не хапала.
Тут і сталася няўдача, —
У магазіне нястача,
Тут і злодзея злавілі, —
Зяця нашага судзілі.
І дачка забедавала;
Вось нядолечка спаткала.
— Не бядуй, — сказала маці —
Я знайду другога зяця.
Маці зяця выбірала,
Дачку замуж аддавала.

Прыпеў «О-го-го» паўтараецца пасля кожнага радка

Філасофская крама „Мудрачарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

Вышаў мудрэц апоўначы на вуліцу і прагульваецца. Сустрэў яго міліцыянер, які абходзіў горад дазорам, і кажа: «— Што гэта ты шукаеш ноччу па вуліцах?»

«— Сон уцёк, вось я і шукаю яго», — адказаў мудрэц.

* * *

У мудраца спыталі: «Калі наступіць сканчэнне свету?»

«— Якое сканчэнне свету?» — заўважыў мудрэц.

«А колькі бывае сканчэнняў свету?» — здзівіўся той, хто пытаў. «Калі памрэ мая жонка, — адказаў мудрэц, — гэта — малое сканчэнне, свету, а я памру — гэта вялікае сканчэнне свету».

Усякая ўсячына

Ці малпа чатырохножная?

Паміж амерыканскімі мытнікамі і гандлярамі жывёлай ідзе судовы разбор, ці належыцца мыта за вываз у ЗША малпаў. Закон прадбачыць, што чатырохножная жывёліна звольнена ад мыта. Мытнікі даказваюць, што, па скольківі малпы ходзяць на двух нагах, іх ад гэтага не звальняецца.

Каніна здабывае прыхільнікаў

Еўрапейцы ядуць цяпер многа больш каніны, чым калі-колечы. Найбольш каніны спажываюць французы, якія з'ядаюць 278.000 коней у год (1956 год).

Ва ўсёй Еўропе пасля вайны значна паменшыўся лік коней. У Англіі колькасць коней у параўнанні з даваенным перыядам паменшылася на 28 працэнтаў.

Малая прычына вялікія вынікі

Сямідзясяцігадовы пенсіянер Лебук з мясцовасці Сомюр (Францыя), выходзячы з свайго дому, стукнуў дзвярыма і... яго старэнькі дом заваліўся пакідаючы па сабе кучу грузу. На шчасце пенсіянер не быў пакалечаны.

Раздумаўся

У Рыме адзін малады чалавек, ідучы з сваёй маладой да шлюбу, раздумаўся жаніцца і пачаў уцякаць. Маючы за сабой маладую, перад сабой рэчку Тыбр, ён кінуўся ў ваду і пачаў тануць. Маладая паказала, што можа быць не толькі добрай жонкай, але і дасканалай спартсменкай. Яна кінулася за ім у ваду, выцягнула яго і мокрага, але жывога, завяла да шлюбу.

Рэкорд у размове

У горадзе Фаствель (Зл. Шт. Амерыкі) было сарганізавана спаборніцтва, хто даўжэй вытрывае ў размове. Першы прыз здабыла сакратарка па прафесіі, Грант. Сеўшы выгадна ў фатэлі, яна гаварыла 27 гадзін і 33 мінуты, пабіваючы сусветны рэкорд вытрымаласці ў размове.